

Št. 207

**SEPTEMBER
2023**

Št. člana_ice društva:



Časopis za brezdomstvo
in sorodna socialna vprašanja

**PRIPOROČENI
PROSTOVOLJNI PRISPEVEK: 2 EUR**

Polovico dobi član_ica društva.

KRALJI TULICE



Odgovorni in izvršni urednik

Jean Nikolič

Tehnični urednik in oblikovanje

Chris Hartke

Uredniški odbor

Bojan Dekleva, Maja Vižintin, Špela Razpotnik

Sodelavci uredništva

Tomaž Golob – Taubi, Barbara Jozelj, Žiga Novak, Jasmina Memić,

Špela Blatnik, Diego Menendes, Jure Zebec, Maruša Ivančič

Grafična zasnova

Karlo Medjugorac

Lektoriranje

Mojca Pipan

Ilustracije

Miloš Dragojevič, Rade Nikolič, Tilixia, Gdakaska

Ovitek

Prva in zadnja stran: Nada Žgank

Tisk

Tiskarna Vovk

Izdajatelj:

Društvo Kralji ulice ISSN 1854-2654

Prostovoljni prispevek za časopis je 2 EUR.

Celoletni prispevek za naročnike v Sloveniji znaša 36 EUR, v tujini pa 72 EUR. Poština je vključena v ceno.

Naslov uredništva:

Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana

Telefon: 059 022 503

030 323 128 (SMS komentarnica)

E-pošta: urednistvo@kraljiulice.org

Spletna stran: www.kraljiulice.org

Transakcijski račun za prostovoljne prispevke:

SI56 0400 1004 8456 921 odprt pri Nova KBM

PROJEKT PODPIRAJO:

Mestna občina Ljubljana -- Ministrstvo za zdravje -- Mestna občina Maribor

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti -- FIHO

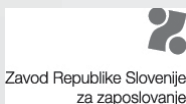
Javni stanovanjski sklad MOL -- Javni medobčinski stanovanjski sklad Maribor

Stanovanjski sklad RS -- Zavod RS za zaposlovanje -- Ministrstvo za javno upravo

Od januarja 2007 je časopis Kralji ulice

član mednarodne mreže cestnih časopisov (INSP).

Mnenja avtorjev in avtoric prispevkov
ne odražajo vselej mnenj uredništva.



Uvodnik:

MOJA STISKA NI BLAGO



Foto: osebni arhiv

Za zdaj javnost še ni bila seznanjena s konkretnimi ukrepi, ki naj bi jih v okviru zdravstvene reforme oblikovali na Sektorju za duševno zdravje in demenco. Vprašanje je, če bomo konkretnih ukrepov sploh deležni ali pa bomo v luči prihajajoče zdravstvene reforme revni tisti, ki bomo ponovno potegnili ta kratko. Znotraj kategorije revnih namreč obstaja še obsežna kategorija tistih, ki se spopadamo s takimi in drugačnimi duševnimi težavami. Ne govorim o čustvenih stiskah, ki so sestavni del vsakega obstoja, govorim o psihičnih težavah, ki nam mnogim onemogočajo dostojno življenje. O težavah, zaradi katerih smo izrinjeni s trga dela, ki zahteva optimalno učinkovitost. In pregnani iz družabnega življenja, saj smo za *casual* druženja »prenaporni«. Malodane vsak zdravnik, psiholog, psihoterapevt in marsikdo drug ti bo popridigal, da so tvoje stiske stvar tvojega neustreznega razmišljanja, tvoje nesposobnosti spopadanja s stresom, tvojih razvojnih primanjkljajev, nečesa, kar »moraš predelati«. In zato ti bodo tako zdravstveni delavci kot psihoterapevtski trg kot edino rešitev za stiske priporočili vstop v psihoterapevtsko obravnavo. Obljubili vam bodo: v pogovorni terapiji se odpre prostor za varno predelavo travmatskih izkušenj, ki vodijo v ozdravitev.

V osnovi naj bi psihoterapija odpravljala frustracije, v realnem delovanju pa jih pogosto povečuje. Kot prvi argument temu naj navedemo dejstvo, da se psihoterapija praviloma izvaja samoplačniško. Cene se v večini gibljejo od 50 do 130 evrov na terapevtsko uro. V prenesenem pomenu bi lahko rekli, da nad vrati psihoterapevtskih ordinacij visi napis: Revnim vstop prepovedan! V dobesednem pomenu pa višina cen pomeni poglobitev tisk posameznikov, ki so že tako v tiski. Predvsem tistih, ki niso ekonomsko privilegirani. Žal pa privatizacija in deregulacija psihoterapevtskega sektorja ni edini kamen spotike. Psihoterapija v resnici ne daje nobene garancije za premostitev simptomov ali stisk. Marsikdo, ki trpi zaradi psihične motnje, tudi po letih psihoterapije ne pride do remisije. In ta marsikdo je potem še dodatno frustriran, ker kako da kljub vsemu »delu na sebi« še vedno trpi. Sam je torej odgovoren, da mu psihoterapija ne pomaga. Premalo pa v javnem diskurzu govorimo o tem, da ima psihoterapija šibko znanstveno zaledje. Če se obrnemo na svetovni splet ali gradiva v knjižnicah, bomo težko našli na velike empirične študije, ki dokazujejo, da je vključitev v psihoterapevtsko obravnavo tako imenovane kliente ozdravila. V vsakem primeru, psihoterapija se je pri nas ustoličila kot Veliki Drugi in rodila nove elite terapevtov in njihovih klientov. Da pa se ne bi razumeli narobe, psihoterapije nikakor ne želim demonizirati. Želim si le, da rečemo bobu bob in priznamo, da je vsak psihoterapevtski proces v resnici eksperiment. Prevpraševanje odnosa med terapevtom, klientom in družbo. Da si priznamo, da je sama metoda lahko tudi neuspešna in da je vstop v psihoterapijo tveganje za klienta. In če je neka storitev tvegana, je ne smemo pustiti nenadzorovano tavati po trgu. Če pa je dokazano, da je določena praksa pri zdravljenju učinkovita, je neizpodbitno, da mora biti dostopna vsem. Zdravstvena reforma nam do sedaj ni predstavila ukrepov, ki bi se ukvarjali z analizo stanja učinkovitosti in dostopa do psihoterapevtskih storitev niti resno umestitvijo psihoterapevtskih praks v javne bodisi zdravstvene ali socialne storitve. Dokler nas Sektor za duševno zdravje in demenco pušča v nevednosti, frustracija ostaja na posamezniku: znajдите se sami.

Staša Jovanović

Kazalo:

2	UVODNIK
5	POLJE ČASTI
7	DVAJSET MILIJARD, NIČ MILIJARD NEČESA
8	IN MEMORIAM: MARKO KRAJNIK – KAVICA
9	IN MEMORIAM: DARKO RIHTAR
11	CESTNA FILOZOFIJA
12	NEKAJ CESTNIH
13	ANEKDOTA IZ PRODAJE
15	MARIBORSKA SCENA
17	LITERARNA PRILOGA
21	SARIN DNEVNIK
22	SLIŠANJE GLASOV
24	FORENZIKA
25	MOJA POT
26	KRALJEVI RECENZOR
28	IZZA REŠETK
30	SLADKO BREZDOMSTVO
31	BREZDOMKA
32	KRAVŽLJANJE MOŽGANOV
33	OGLASNA DESKA
34	NAGRADNA KRIŽANKA

PRAVILA PONUJANJA ČASOPISA

Ker želimo, da bi pri razširjanju časopisa Kralji ulice lahko sodelovalo čim več ljudi in da bi dosegel čim širši krog bralcev in bralk, je pomembno, da skupaj skrbimo za njegov dober ugled. Člani in članice društva, ki ponujajo časopis, ne predstavljajo le sebe, pač pa celoten projekt Kralji ulice.

Doslej so bili v javnosti zelo dobro sprejeti, mnogi bralci in bralke so pohvalili njihov pristop. Želimo si, da tako ostane tudi v prihodnje, zato člani in članice društva spodbujamo, da se držijo spodnjih pravil in tudi svojega občutka o tem, kako časopis še bolj približati našim bralcem in bralkam.

- Časopis ponujam na miren in nevsiljiv način.
- Drugim članom in članicam društva, ki ponujajo časopis Kralji ulice, izkazujem spoštovanje in se zavedam, da imajo ravno tako pravico do ponujanja časopisa.
- Z drugimi člani in članicami društva se miroljubno dogovarjam glede lokacije ponujanja časopisa.
- Morebitne nesporazume rešujem na miren in spoštljiv način.
- Med ponujanjem časopisa ne uporabljam alkohola in/ali drugih drog.

TO SEM JAZ: ADIS HERO

V Slovenijo sem prišel iz Bosne in Hercegovine delat leta 2010. Delodajalci mi niso redno plačevali, zato sem pred nekaj leti pristal na cesti. Zdaj ponujam Kralje ulice.

Zaradi nedavčnih obveznosti do Fursa so mi v času korone odvzeli potni list, zato sem ostal brez vseh dokumentov, čeprav imam dovoljenje za stalno prebivanje v Sloveniji. Dolgove odplačujem po svojih zmožnostih, saj želim dobiti nazaj svoje osebne dokumente in začeti delati. Pri tem mi pomagajo Kralji ulice, CSD Ljubljana in Društvo Prelomi.

Maja letos sem si huje poškodoval desno roko. Redno hodim na fizioterapijo na Inštitut za medicinsko rehabilitacijo v UKC. S fizioterapevtkami sem zelo zadovoljen. Ob podpori zaposlenih prste in zapestje razgibavam tudi pred prostori Društva Kralji ulice in v njih. Gibljivost počasi napreduje in pričakujem, da bom kmalu spet sposoben za delo z bagrom.

Trenutno spim v propadajočem hotelu. Da bi dobil sobo, v kateri bi lahko vsaj nekaj časa v miru živel, hodim na pripravljane sestanke programa Individualizirana in celovita nastanitvena podpora brezdomnim Društva Kralji ulice.



Foto: Nada Žganek

03
KRALJI
ULICE



- Med ponujanjem časopisa omenjam predvideni prostovoljni prispevek in od bralcev in bralk ne pričakujem ničesar več.
- Med ponujanjem časopisa ne beračim.
- Spoštujem odločitev bralcev in bralk, da časopis vzamejo ali ne, in jih k temu nikakor ne silim ali jih drugače neprijetno vznemirjam.
- Med ponujanjem časopisa imam svojo uradno izkaznico društva na vidnem mestu. Številka žiga na časopisu mora biti adekvatna številki na izkaznici društva.
- Zbiranje prispevkov za druge dejavnosti društva je poskus zavajanja bralcev in bralk.

Če se član ali članica društva ne drži pravil ponujanja časopisa, je na to najprej opomnjen_a s strani strokovne delavke oziroma delavca, potem pa lahko začasno ali trajno izgubi pravico do ponujanja časopisa Kralji ulice.

Bralce in bralke prosimo, naj morebitne kršitve sporočijo v uredništvo na telefonsko številko 059 022 503 ali na e-naslov: urednistvo@kraljiulice.org.



Franjo Frančič

IGRA S PAJKOVIMI ZNAMENJI (STOTIČ, A NE, MAMA?)

Foto: osebni arhiv

04
KRALJI
ULICE

Včasih mi je mama rekla: Kdaj se boš nehal igrčkati z besedami in se lotil kakšnega poštenega dela?!

Pač. Eni so pripovedovalci zgodb, mama, sem ji odgovoril.

Ne ti meni o pripovedovalcih zgodb!

Končno, rodila sem devet otrok, se bojevala s tremi moškimi, uživala komaj kaj ljubezni. Ena sama beda in životarjenje.

Enako, mama, podobno mi teče življenje. Samo ti si imel možnost iz svojega življenja kaj narediti. Tako pa si zablodil. Koga pa misliš, da sploh zanimajo tvoje zgodbe? In še plačevali ti naj bi zato?! O kom boš pisal? O meni, o pijanduri, ki mi je uničila življenje?

Ne vem, mama, zame je tako, kot da nisi umrla. Pač ne morem pozabiti vsega tistega strahu, udarcev, krikov groze, pač, pride bela noč in pajkova znamenja se že leta razbohotijo tja v zoro.

No, meni ne moreš prodajati teh zgodb, vem, kakšna je bila resnica.

Kakšna torej?

Če boš priznal ali ne, sem se trudila za vsak preklet prazen dan. Rada sem vas imela, otroke, kolikor sem pač mogla, samo ti mi ne moreš odpustiti. Kaj pa bi lahko storila? Življenje gre svojo pot, in ko gre enkrat dol, gre samo še dol. Končno nisem vsega jaz kriva, da si preživel otroštvo pri drugih ljudeh, po domovih in zavodih!

Ne gre zato, da si kriva, odpuščati pa ne znam, nikomur. Ker če bi odpuščal, ne bi preživel!

Ja, jezik ti teče, to imaš po meni. Samo kaj boš s temi svojimi zgodbami, knjigami? Nič, mama, nek zimski večer jih bom zložil na kup in jih zažgal, naj gorijsa vsa ta pajkova znamenja, vsi strahovi in prazni upi, kriki, strah, za prgišče ljubezni in poguma, naj gre vse v pozabo.

Eh, Jani moj, norec si, vedno sem vedela, da si nekaj posebnega med mojimi otroki, ti moj norec.

In spet se čas drobi, pozna jesen je, ni



Rade Nikolić

jih več veliko pred mano, bela starka se smehlja, še malo pa bo rekla:

Čas je!

ODPRTA SCENA

Kdaj smo iz najbolj žurerskih let in tavanja po Ljubljani od ene točke do druge, nekje 1990–1995, kar naenkrat postali stari svojih 45–50 let? Kot smo rekli v mlajših letih, smo postali »stare babe in stari deci«, ki vedno bolj čutimo posledice pretekle »sreče«. Koliko izmed nas/vas vedno težje stoji na raznih vogalih, dneve, tedne, mesece, leta, in prenaša razne poglede, ki včasih kar kipijo (brez pretiravanja) od sovraštva, »daj, poberite se že kam«.

Kam? Stran? In tudi če gremo stran, je tam isto! Samo pejte! Pa grožnje in uradni popisi po 4-krat na dan, resda pa je s starostjo vedno manj osebnih preiskav. Pa lepo vas prosim, komaj se privlečemo na vsakdanji štamperle metadona ali česa drugega. In morda še kako pivo tu in tam spijemo, se pa v glavnem v naših letih z drogiranjem preneha. Kakšna droga! Kdo pa bo skakal za mularijo, ki komaj čaka, da te nategne. Pade omet namesto koke ali heroína. Že leta pa prosimo samo to, da nam dajte na razpolago nekakšen prostor, preden jih še več dobesedno ne odnese veter okrog vogla, ali kot lani, žalostno, še kdo ne zmrzne na pragu »svojega« doma. Je že tako, da smo ljudje družabna

bitja, eni bolj, drugi manj, ampak dejstvo je, da bomo, dokler bomo lahko, iskali družbo, da pojamramo, kako tisti tam gor ne naredijo nič ter kako naj živimo in preživimo s 450 evri, ko nam po plačilu vseh stroškov ostane 5 evrov.

Skrijte nas nazaj za zid,* da ne bodo vsi videli te sramote. Osebe na Metelkovi pa itak najbolj skrbijo, če bomo šli v trgovino v radiu 400 metrov od zdravstvenega doma, pred katero zadrževanje metadonskih pacientov ni dovoljeno. Ampak zid nas je pa le nekako zvito skril. Pa dajte no, mrdnite še malo v tem mandatu, sicer ne boste imeli več volivcev, vsaj tistih z Metke ne več. Vem, da se je najlaže obrniti stran ali zamižati, vendar ko spet odprete oči, smo mi še vedno tu.

NN

* V Ljubljani je odprta scena nastala potem, ko so porušili zid (na Metelkovi ulici, op. ured.), ki je pred javnostjo skrival večje zapuščen dvorišče, kjer so se že veliko let pred tem zadrževali uporabniki drog. Po porušenju zidu in po odločitvi o spremembi namembnosti lokacije so se uporabniki drog



Knjiga Odprta scena

s tega skritega mesta razpršili po mestu na več odkritih lokacij, pred zdravstveni dom in bližnjo trgovino, v bližnji park, pred nekatere organizacije, ki so ponujale storitve zanje, in tam postali za javnost precej bolj moteči, kot so bili prej. (Bojan Dekleva, revija Socialno delo, 2021, letnik 60, številka 1, UL, Fakulteta za socialno delo)

POLJE ČASTI, 18. DEL

Dokler lovimo nekaj, česar ni, se nam ni treba ukvarjati z dejstvom, da smo bili sami ujeti (Aleš Šteger, Na kraju zapisano)

Luka dela že pet tednov. V tovarni vozi viličarja skupaj še s tremi viličaristi, kar mu je neizmerno všeč. Delo poteka v dveh izmenah, dopoldne in popoldne. V prostem času se družijo s svojimi vrstniki. To so domačini in Romi njegovih let; večinoma delavci v tovarnah, nekateri brezposelni, tudi dekleta so vmes, nekateri celo študirajo. Vikendi so po Lukovem mnenju dnevi za popolno zabavo, zato so polni alkohola in marihuane, če pa je priložnost, pa tudi močnejših substanc, odvisno od denarja. Z velikimi pričakovanji dočaka svoj 22. rojstni dan, ki ga je preživel v dveh delih: na pikniku s svojo družino, kjer je bil redkobeseden in mrk, in v gostilni s prijatelji. Tista začetna evforija se ni izšla tako, kot je pričakoval ...

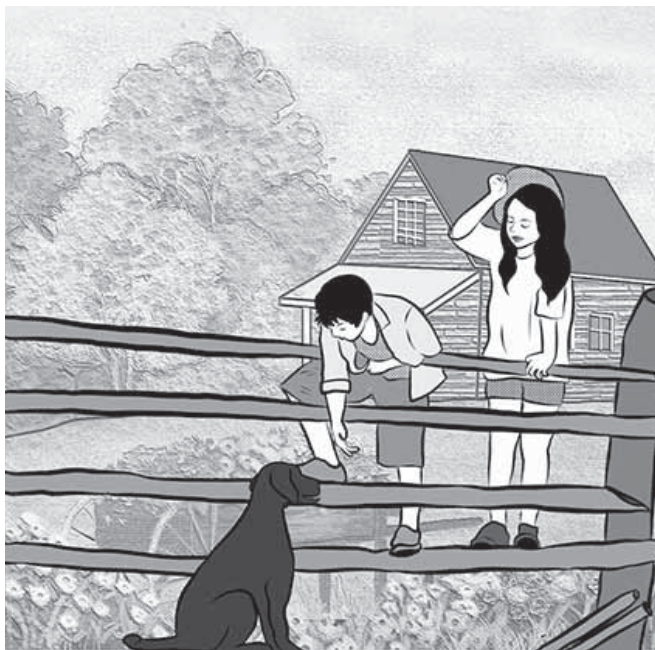
Družijo se z dekletom, ki mu je všeč, a če ona študira, gre Luka sam v gostilno in se ne ozira nanjo.

Preselil se je v svoje stanovanje oziroma v sobo s souporabo kuhinje in kopalnice, v hišo s teraso in vrtom, kjer živijo še trije moški, pridni delavci. Uredil si je sobo, vanjo prinesel še eno mizo, včasih kosi travo okoli hiše. Zanimivo se mu zdi, če bi imel na vrtu sadike paradižnika in solate, a prav vztrajen ni. Kdaj mu prija, predvsem za svojo dušo, puliti ves tisti plevel, ki obrašča vrt, ven ga vleče močno, sunkovito, pogosto ne da bi bilo treba kopati ali lopatiti.

Veseli se je, da bo lahko živel samostojno, zato je v evforiji »častil«¹ pijačo sostanovalcem, ki ne kažejo dosti zanimanja zanj, saj garajo in zaslužek pošiljajo svojim družinam. Lastniku je zaupal svojo težavo – odvisnost od drog – in dobil od njega kontakt od bivšega narkomana, ki je ozdravljen in vodi terapevtsko skupino. Luka se bo moral sam odločiti, ali ga bo poklical ali ne. Na žalost spet pogosteje posega po kokainu. V njem še ni želje po spremembi, v njegovi glavi se še ni zgodil »klik«, da je zasvojen, odvisnik, ki mora prenehati uživati drogo in potrebuje zdravljenje.

Seveda je v stalnih stikih s svojo družino, sploh če ima svetel dan: z mamo se večkrat pogovarja po telefonu, velikokrat pokliče sestro in brata, z očetom se dogovarja glede denarja, oče namreč ureja njegov denar: ko Luka dobi plačo in regres, oče položi vsoto na varčevalni račun in mu potem nakazuje na njegov račun manjše vsote, a denar kar hitro poiče, Luka veliko zapravi in hoče še in še. Če denarja ni, potem manj hrepeni po jemanju droge. Obljubil je, da ne bo nikoli več posegel po igli, a se mu je to spet zgodilo. Delo v tovarni mu je všeč in ve, da v službo ne sme prihajati »zadet«, a koliko časa mu bo uspelo? V dobri veri, da bo jutraj lahko šel delat – se lahko zvečer zadrži in ne vzame kokaina? Zdaj Luka nima neposrednega nadzora. Živi sam, samota pa ni dobra za narkomane. Zdi se kot pozabljen morski veter: ko najmanj pričakuješ, se z vso silo zažene vate, da ti žile napolni tisoč iglic. Verjetno se mu po glavi pogosto podijo misli o snifanju in kokainu – vlečenju lajne. Iz cone zmerne in varnega udobja je stopil v *twilight zone*, kar pomeni še slabšo situacijo, in bo šlo vse čez rob, če se ne bo zavedel svojega stanja. Odvisnost mu pobarva vsak temen dan, ki se v tej njegovi ciklotimiji vse pogosteje izmenjuje z evforičnimi obdobji.

Po popoldanski izmeni, ob pol enajstih zvečer, gre včasih v gostilno ali bife, tam se srečuje z Romi, ki mu dobavljajo drogo, in napetosti so v poznih urah med vsemi obiskovalci, tudi Slovenci se hitro razburijo, sploh če ga imajo kozarec ali



Tilixia

dva preveč, in začnejo s pestmi groziti Romom. Predstavljam si, kako se večer zaključijo, ko se mu »dviguje živce«: »Jebala te džola! Bom enega zmotal!« Največkrat ga ne jebejo *pet posto*, on pa še kar misli, da so to njegovi frendi, face, *free spirit*, hardkor univerza za lajf. Samo upamo lahko, da se Luka ne bo podajal v besedna prerekanja, ki lahko eskalirajo v pretep.

Luka se je odselil od maminega partnerja, ker se ni držal njenih pravil: ponočeval je sredi tedna, ne samo ob vikendih, po vsej verjetnosti se je drogiral celo z uporabo igle tudi v stanovanju, včasih je v poznih urah (brez dovoljenja) pripeljal »prijatelja«² dilerja ali punco, s katero sta se kar precej glasno »dala dol«. Luka bi imel rad nekoga – svojega –, mogoče punco, ki jo je spoznal, a razmišljati, da bo to znanstvo preraslo v zvezo, je še zelo daleč. Tudi ona rada sega po marihuani, tako da je težko sklepati, da gre za dobro zvezo.

Čas vse zaceli, čas vse pozabi, čas vse zbriše in prostor se očisti, na novo vzpostavi energijo, pozdravi. (Aleš Šteger)

Koliko časa še? Mogoče si sam kdaj misli: *Ko sem bil otrok, sem govoril kot otrok, razumel svet kot otrok, ko pa sem postal moški, sem se poslovil od vsega otroškega, in ostali so mi: vera, upanje in ljubezen, največja med njimi je ljubezen ...*

Kdaj bo prišel čas, ko si bo rekel, da je prestar, da bi slepil samega sebe? Slej ko prej bo treba zapustiti bojišče, če bo hotel preživeti.

Erazem

**Z NEKAJ DOMIŠLJIJE VIDIM VRAGA NATANKO TAM,
KJER JE.**

BENJAMIN GRACER

Le kaj, le kaj
mi početi je zdaj,
ko le senca same sebe sem
in se sprašujem – zakaj?

Bom še videla mesto,
polno barv,
ki v svetlobi kopa se,
brez utvar?

Enkrat iz pepela bom vstala,
spet zdrava po ulicah skakljala,
breztežna, brez senc,
to moja je narava.

Sabina, ZPKZ Ig

NEMI ZVOK

Kričiš iz
substančne
kopeli.
Škrat je določil
na ogenj.

Nekdo je vrgel
rožo iz groba.

Duhovi so si
več želeli.
In krokar je
vzletel do roba.

V dimu škrat
si usta mane.

Ti nehaš kričat
od omame.

Ajva Art Ajva

MOJE STANOVANJE

Tam živim.
Oskrbnica mi pospravi.
Socialna je dobra,
da mi je to uredila.
Sem samostojen,
plačujem položnice
in kupujem hrano.
Nikoli iz tega stanovanja ne grem.

Simon Šlibar

Če imel bi jajca,
povedala bi kaj jih tišči.
Tako pa glava je v pesku,
rit na planem pa po svoje govori...

Barom



Matjaž Odlazek

DVAJSET MILIJARD, NIČ MILIJARD NEČESA

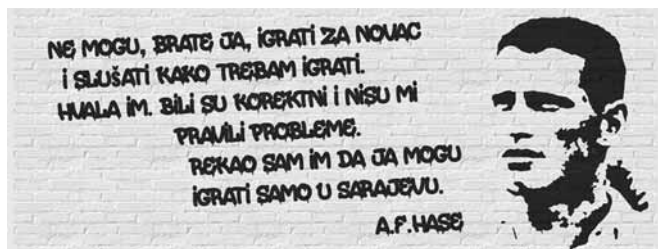
Nedjelja kad je otiš'o Hase je komad z drugega albuma *Dok čekaš sabah sa šejtanom* sarajevskih zabebantov Zabranjeno pušenje. Priznam, takrat ko sem dobil ploščo v roke, nisem imel pojma, kaj ta naslov sploh pomeni. Če tudi vi ne veste, se malo potrudite. Zdaj z internetom je to precej lažje. Komad govori o nedelji, ko je zadnje tekmo za FK Sarajevo odigral legendarni centerfor Asim Ferhatović Hase. Kot zanimivost, Hase ima na Baščaršiji izvrstno čevabdžinico »Devetka«, in če boste kdaj tam, v tistih krajih, je obisk skorajda nujen (čeprav so po mojem mnenju v konkurenčni Želji vseeno za odtenek boljši). Po njem se imenuje tudi sarajevski štadion v Koševem. V glavnem, možakar ni bil kar tako.

Hase je bil »Busanc«. Ta pravi. Ko sem jaz hodil v osnovno šolo, smo tako rekli vsakomur, ki je bil rojen južno od Kolpe.

»Od kod si?«
»Iz Karlovca.«
»Aha, Busanc.«

Ko so se začele pojavljati nacionalistične težnje, bolj izrazito proti koncu osemdesetih, pa kar naenkrat niso bili več vsi *Busanci*, ampak so postali Hrvati, Srbi, pa tu in tam kakšen Makedonec se je našel vmes. In seveda vseprisotni Šiptarji, mojstri sladoleđov in prodajalci lubenic. No, nas mulce v Trbovljah to ni glih kaj posebno brigalo. Če ni bil ravno največja pizda in še posebej, če je dobro igral fuzbal, je bil naš. Trbovlje so bile multikulti, še preden je to postalo moderno.

Na ta komad sem se spomnil na nedeljo, ko je odšel še en Busanc. Ta Busanc je sicer Šved, ampak spet, koga to briga. Poslovil se je velemojster fuzbala. Ibro je odrasčal v Malmöju, švedskem mestu, ki je z mostom povezan s Kopenhagmom in kot tak prva točka za vse migrante, ki si želijo priti na Švedsko. Potomec bosanskega očeta in hrvaške matere je svojo pot pod



Vir: life.ba

»Ne morem, brat, igrati za denar in poslušati, kako bi moral igrati,« naj bi Hase rekel dva meseca po tem, ko je za turški Fenerbahçe odigral vsega sedem tekem, nato pa prekinil pogodbo in spakiral kovčke. »Hvala, bili so korektni in mi niso delali težav. Rekel sem jim, da lahko igram samo v Sarajevu.«

soncem iskal prek fuzbala. In najprej je zaigral za švedski klub z imenom, kdo bi si mislil, Balkan. Itak je brez zveze naštevat, kaj vse je dosegel, za koga vse je igral in koliko golov je zabil. Za to je Wikipedia. Sicer je Ibro v karieri zaslužil oho denarja, ima pa vseeno mičken smole, da se je rodil kakšnih pet let prekmalu. Če bi mal počakal, bi zdaj sigurno igral pri Savdijcih. Tam so zadnje čase znoreli in odslužnim fuzbalerjem dajejo tko po par sto milijonov na sezono. Njihova vlada se je odločila, da bo v ligo vbrizgala 20 milijard nečesa, evrov ali dolarjev, saj je vseeno, in bodo pokupili vse živo. Pa naj, me ne moti.

Moti me pa nekaj drugega. Druga plat 20 milijard nečesa. Nič milijard in tudi nič evrov za tiste, ki bi to najbolj potrebovali. Zadnjič poslušam Botrstvo na Valu 202. Tega ne počnem velikokrat, ker me vedno zjebe. So pa govorili o Mojci, ki je že s 15 leti začela sama skrbeti za svojo bolno mamo. Tudi finančno. Kako med kemoterapijami živita od jogurtov iz humanitarne pomoči. In kako seveda uradne inštitucije ne jebejo in jima nalagajo izvršbo na izvršbo. Takšnih primerov je žal neskončno. Tako da država, vlada, aparatčiki, *by the book* birokrati, fakof!

ZGODBA O IVEKU/IVČU

V avgustovski številki sem zasledila osmrtnico, ki mi je razparala srce, a hkrati obudila mnoge spomine. Ivana Zebca – Iveka sem poznala celo življenje, no, vsaj odkar pomnim. Bil je moja varuška. Da. Čisto prav ste prebrali. Ko sem bila še mali škrtat, okoli 4–5 let, je Ivek prišel k nam »prebelit« stanovanje. Za tiste, ki ne veste, moja starša sta narkomana in Iveka sta poznala s te scene. Kar bi moralo biti 3-dnevno beljenje stanovanja, kot se za odvisnike spodobi, se je zavleklo v nekaj mesecev drogiranja, meseci pa v leto dni. Lepo in zabavno leto zame. Ivek me je čuval, ko sta starša vsak dan »delala«, čistil in pospravljajl je stanovanje, me nahrnil, igrala sva se z barbikami in avtomobilčki.

Dajal mi je pozornost, po kateri sem tako zelo hrepenela. Imel je veliko srce in je bil dober človek. Nato smo se odselili daleč stran in ga nisem videla celih 15 let, dokler nisem tudi sama zabredla v drogo in prišla na sceno. Kadar koli sva se videla, mi je po očetovsko pridigal ali pa sva se pogovarjala o dobrih starih časih. Vsakič, ko sem šla v zapor, sem upala, da bo še tu, ko pridem ven. In je bil – do sedaj. Nazadnje sem ga videla pred več kot 18 meseci, bil je v slabem stanju in slabega zdravja. Vedela sem, da nima več veliko časa. Tokrat ga ne bo, ko pridem iz zapora. Ivek moj, naj ti bo rahla zemlja. Vem, da si zagotovo na boljšem kraju. Rada te imam! Sabina



Foto: Jaka Adamci

IN MEMORIAM: MARKO KRAJNIK – KAVICA

Kavici v spomin

Marka sem spoznala, ko smo šele vzpostavljali Kralje ulice. Ves ta čas se mi je zdel nekakšen obstranski, a vendar zvesti spremljevalec dogajanja v društvu.

Doživela sem ga kot vnetega iskalca duše, povezanosti, bližine, smisla, kot protiutež temu pa tudi kot iskalca materialne gotovosti, ki je bila zanj, kot še za prenekaterega iz naših krogov, žal izmuzljiv in nikoli dosežen cilj.

(Bil je živeči protidokaz Maslowove hierarhije potreb, ki pravi, da se težnja po samouresničitvi razbohoti šele, ko je zadovoljena materialna podstat.)



Foto: Žigažaga

S stanovanjem, ki ga je imel, se mi je včasih zdel kot nekakšen ulični mecen, pri njem so bili dobrodošli različni ulični ustvarjalci, umetniki ... Marko mi je predstavil tudi Nika, pokojnega umetnika, ki je društvu in širši skupnosti ogromno prispeval na področju stripa in slikanja.

Meni vselej ljube Maretove literarne umetnine imajo zanimivo formo: običajno izhajajo iz črnine, med vrsticami pa jim vselej uspe povzpeti se do svetlobe, upanja. To je v Marku neomajno žarelo, verjetno do zadnjega. Marko je očitno utiral dušne bližnjice od črnine do slepeče svetlobe poslednjega spoznanja. Ljubi Marko, z nadimkom Kavica, svet brez tebe ne bo isti. Umanjkala bo ta edinstvena iskra nostalgичnega obstranca.

Špela R.



Foto: Bojan Dekleva

Kavica (desno) s prijateljem Nikom na prvem izletu Kraljev v Izolo junija 2007

Kavici v slovo – radi se imamo

Kar na hitro in nepričakovano je odšel Marko, ki smo ga vsi poznali po nadimku Kavica. Bil je eden tistih, gotovo eden od zadnjih takih, ki so bili z našim društvom od vsega začetka in obenem ostali sodelavci Kraljev ulice vse do konca svojega življenja.

Kavica je bil mojster kratkih literarnih oblik, kratkih in jedrnatih razmišljujočih zapisov, ki so bili velikokrat videti kot svojevrsna, nerimana poezija v prozi. V njih je razmišljal o vrednosti in okusu življenja, vendar s stalnim zavedanjem o njegovem koncu. Njegovi prispevki v časopisu so bili polni hrepenenja po človeški bližini, pri čemer je to nasprotje med življenjem in njegovim nujnim koncem velikokrat začinil z merico grenkega humorja. Njegov prispevek v Kraljih, objavljen v 4. številki aprila 2006, je bil:

Radi se imamo
Pojedla nas bo prihodnost
Lep občutek
Lep občutek večnosti
S priokusom življenja.
 **Kavica**

Kavici so obilo smisla za humor, pa tudi njegova vztrajnost in sposobnost hrepenenja, pomagali, da si je ob mnogih težkih življenjskih bremenih in preizkušnjah uspel zagotoviti dosti varno prebivališče in še marsikaj več. A da, čeprav smo se imeli radi, ga je dohitela prihodnost, ki se je je ves čas zavedal. Hvaležni smo mu za vsa druženja in za njegove prispevke Kraljem.

Bojan Dekleva

Pišem na klopki kot Cankar pred 100 leti.
Situacija je pomirjujoča.
Sonce, senca, kolo, telefon.
Mladina malo manj oblečena, starejši bolj kislo gledajo
Ali pa se pripeljejo mimo v BMW-jih in mercedesih.
Cigarete, joint in voda, za kavo in tajnico nimam.
Se pravi, da imam spodobno klošarsko pisarno.

Klošar sem.
Klošar po duši in moj komet gori in mi kaže pot.
Sem užaljen pubertetnik pri 50-ih, ki hoče dokazat
svoj prav.
Sem luč, luč, ki razsvetljuje pekel.
Sem klošar, a se počutim, kot da stojim na vrhu piramide.
Vidim, slišim, verjamem in sem srečen.

□ Kavica
2005

Dragi Kavica, resnično bi rad, da se moje slovo od tebe, ki ga pišem, v resnici bere kot neko epsko slovo od junaka svetá samega, prežeto s širokopoteznimi in uspešnimi nameni poveljati tvojo žrtev na tem preprosto razumljenem, a vendarle kompleksnem oltarju življenja. Vendar sključeno metaboliziram svoj metadon in nekaj hrane ala čokolino in razmišljam. Dejansko mi to še zmeraj uspe s preostalima dvema možganskima celicama, ki sta začuda preživeli vse te moje pritegnitve in odtegnitve. Da, res je, danes razmišljam o tebi, in sicer že cel dan, vendar vrtenja spominov na najine štorije ne izvajam »prenaglas«, saj te moji današnji kompanjoni niso poznali. Omenil sem jim namreč tvojo smrt in po njihovem nadaljnjem vedenju sem sklepal, da jim ni mar, ker te pač, kot že rečeno, niso poznali.

Ampak poznal sem te jaz, o ti milo umrlo bitje, ki si končno tam, kjer si si vedno želel biti, vsaj zadnja leta. Koliko natančne so te podrobnosti, ne vem, lahko da se o čem tudi motim, a tvoje dobro in predobro bitje mi igra v srčku. Vem, da si bil veren, in upam, da si že spoznal svojo ekipo v večnosti, Jezusa in kompanijo, mogoče tudi kakšne tebi drage stare znanke, pa koga iz družine itn. Sicer pa, kaj pa jaz vem, morda si boš celo danes privoščil meddimenzionalno gibanje s svetlobno hitrostjo, saj veš, da pridobiš izkušnje, ne več telesne, ampak vseh vrst, zvrsti in variant duha in duše ter njihove nam nepredstavljive sposobnosti in lastnosti.

Zagotovo se imaš dobro gôri z vsemi in vsem in dobro vem, da ti ga nikdar ni bilo čez popotovanja iz fizične realnosti na ono stran. Nazadnje namreč, v bolečinah, zaradi katerih si komaj hodil, je bila tvoja želja »oditi«, čeprav si ljubil ta svet. Upam, da si zdaj svoboden, kar pa zadeva mene, pa dobro veš, kakšen je moj pogled na potovanje duš oz. potovanje na ono stran in podobne hipoteze, ki pri meni le stežka držijo vodo. Si pa

drznem imeti glavo odprto za dobre debate s še živečimi, ki bi imeli argumente proti mojim. Jaz namreč sklepam, da ko se ustavi srce, dihanje in možgani za več kot nekaj minut, da je takrat človek dejansko kaput. In kaj se mu zgodi po moje? Prav nič. Odideš v tisto deželo odsotnosti duha, kjer si bil od začetka vesolja pa do prvih spominov kot malček. Kje smo bili ves ta čas? Govorimo o milijardah let nezavedanja in iskreno mislim, da se bomo tja vrnili vsi, v odsotnost in pozabo, votel nič, napolnjen z ničemer.

Ampak povem ti, da sem danes pripravljen narediti kompromis. Od danes naprej si te predstavljam v raju. Tvoja duša šahira s sv. Petrom. Rad letiš po vesolju s svetlobno hitrostjo in hej, kaj pa veš, morda se tudi midva še kdaj srečava. Vsekakor si želim, da bi bilo kaj o posmrtnem življenju res, kajti sprijazniti se s smrtjo prijatelja je težko in najverjetneje tudi jaz ne bom užival v svojem umiranju. To je pač neizogibno.

Vedno znova se mi plete po glavi, katera smrt je bolj verjetna, tista, v kateri izgineš za vedno v deželi, kjer si bil od nastanka vesolja, ali je morda prava smrt ta, ki jo pripisujem tebi, dragi Kavica, kjer šahiraš s pomembnimi karakterji iz Svetega pisma ter s svojimi friendi uživaš po prehodu iz obolelega telesa v stanje večne eksaltacije. Ta slednja različica mi je bolj všeč. In če dam svojo racionalnost na stranski tir, evo, to je to, kjer se potemtakem srečava, ko škripnem še jaz.

In do takrat, dragi prijatelj, se imej lepo in se pripravi, da me nekega dne, kaj pa človek ve, morda že danes, predstaviš rajskim plejmejerjem in celi posmrtni ekipi. Bodi dobro, med drugim me miri prepričanje, da ne trpiš več bolečin.

Zbogom Kavica, tvoj prejšnji, zdajšnji in večni friend – jaz.

Tavor



Tereza Vuk:

MIRENSKE ŠTORIJE

Foto: osebni arhiv

In sem nazaj v Ljubljani. Po treh mesecih Primorske. V tem času sem si razbila rebra, zaradi vročine padla skupaj in direkt na kamen pod našo stoletno lipo in si pridelala dvanajst šivov na čelu. Pa še toča nam je fuknila pol strehe dol na vili. Sam še reka Vipava bi narastla pa bi bla zmaga. Pa šakali, pa divje svinje, pa škorpijoni, pa kače, pa »snubci« mirenški. En je uletel s kišto piva na naš piknik, k je prišel brat iz Barcelone, pa se drl na ves glas: »Kje je Tereza?« Spoznal me je pa par minut prej na črpalki, k sem svoje odfukala, k so mi šli na živce. Najbolj zanimivo mi je blo to, da ti na podeželju kr vsak na vrata uleti. Začel se je z lasmi. En model, k sem pol zvedla, da je frizer, pride na vrata, pa reče, da ma vrečo las. What? Da za tega pa tega. In pol sem jaz čist zapušena gledala tam uno vrečo las in razmišljala, zakaj se sploh gre. Pol sem zvedla, da se jih zažge, ker odganjajo divjad. In tko vsak dan. Kr na vrata. V Ljubljani ne jebeš nč, ker so lahko pred vrati sam une Jehove priče, kle pa kr cela vas. In pridem domov en dan pa zagledam vrečko hrane pred vrati. Sam še McDonald's je manjkal. Vprašam vse domače, friende, sosede, noben ne ve nč. In napišem jaz na FB, da mi en anonimen Banksy futr pred

vrati pušča. In čez dva dni pustim vrata odprta na stežaj, ker če že hodijo vsi skoz, nej se sliši, da mam muzko do fula, pa nej notr uletijo. In stopim ven na čik pa spet vreča hrane spred. Pa zakaj človek ni notr stopil? In na vrečki napisano Banksy. Cel misterij. Čez par dni mi nekdo pride na vrata in reče: »Jaz sem medicinka sestra v šempetrski bolnici, jaz sem Banksy.« Men pa nč jasno s tistimi šivi in šestcentimetrsko luknjo na glavi. Svojo lobanjo sem lahk končno vidla. Kok sem bla cela krvava, nočte vedet. So me čez vrsto sprejeli v Šempetru. In ko je specialist kirurg šival moje čelo, sem jaz prijavljala: »Kako vam je ratal kle v Šempetru enga pacienta s smejalnim plinom ubit?« In pa: »Mene nč ne boli. To dela trava.« Vmes sem še mladmu jebaču dvigovala telefon, in ko se je medicinska sestra pizdila, da ne smem, sem sam rekla temu dohtarju (morm rečt, da zlo simpatičen, mojih let): »A vi ne bi dvignili eni jebačici, deset let mlajši?« Pa magar med šivanjem buče. Model se je sam smejal pa rekel: »Vas morm pa res odguglat.«

In ko so mi že čez pet dni pobrali šive ven, je blo k nč. Vsa ponosna sem vsem kazala brazgotino, pa vsi, da ni nč videt. Pizda, predobr je nardil. Dohtarji pa taki.

IN MEMORIAM: DARKO RIHTAR

Že kar lep čas sedim pred praznim listom in razmišljam, kaj napisati o svoji ljubezni, ki je trajala celih 40 let in še traja. Nikoli ne bom prebolela izgube, saj je bila ljubezen tako resnična kot življenje samo. Ali to sploh lahko pozabiš? Res je, da gre življenje naprej, ampak se stvari, ki še vedno dišijo po njem, še vedno oklepam, in prav tako Pande (kuža, op. ured.). Še kar čakava, da bo danes, jutri ali pojutrišnjem, kadar koli, stopil do naju in se zasmel tako, kot se je znal samo on. A ga še kar ni. Stanovanje je tako prekleto prazno, temno, in če kaj rečem, mi nikoli nihče ne odgovori.

Odkar ga ni, je Panda dobila ekskluzivni del postelje, prostor, kjer je nekdanj spal on. Vem, da ga išče. Na kraje, kamor smo hodili skupaj, steče polna pričakovanja, nato pa se vrne s tistimi žalostnimi učki, češ ni ga tu. Kako naj razložim njej, da ga ne bo nikoli več nazaj, če sama čakam, da se bo enkrat že pojavil? Ni se mi še zmešalo, če pa ne bi bilo nje, da lahko skupaj tolaživa druga drugo, pa res ne vem, kaj bi bilo. Ona mi daje smisel, saj mora jesti in piti, mora na sprehod, zato moram med ljudi, sicer bi se zaprla pred svetom. Torej, dragi moj Dare, če si res nekje okoli nas, vedi, da bi dala vse za en sam objem ali poljub, saj se bojim, da sem ti dala premalo v primerjavi s tem, kar si ti dal meni, ali pa da sem se premalokrat stisnila k tebi in uživala, ko sem poslušala bitje tvojega srca.

Zdaj pa ni ne tebe ne tvojega srčka, ki tikataka. Ko mislim nate, mi oči zalijejo solze. Kako naj živim dalje? Kako naj pozabim nekoga, s katerim sem se 40 let zbužala in z njim zaspala? Upam pa samo, da si na boljšem, kot si bil, in upam, da se kmalu srečava! Do takrat pa ...

Damjana

Ko razmišljam, po čem si bom Dareta najbolj zapomnila, težko najdem prav eno lastnost. Mogoče bi ga najpreprosteje opisala z izrazom frajer – ampak s tem mislim frajerja stare šole. Vedno urejen, naparfumiran, z očiščenimi čevlji, mentolovimi bomboni, da mu ne bi slučajno smrdelo iz ust, uglasen, točen, tudi šaljiv, vljuđen, hkrati pa poln cik in cak »do žblj«, kot se je pogosto izrazil.

Vsakič znova me je ganila neumorna ljubezen do njegove Damjane, v katero je bil zacopan kot od včeraj. Vedno se je potrudil, da ji je domov prinesel sladoled ali pa tiramisu, in tudi če je slučajno kdaj kaj nežno pojamral čez njo, je takoj zatem dodal toliko več občudovanja in hvale. Večkrat je rekel, da ne pozna nobenega džankijevskega para, ki bi bil skupaj 30 let, jaz pa sem mu vedno odgovorila, da je to prav tako častivredna doba celo med nedžankijevske sorto. Dare je tudi zelo rad govoril, včasih si si želel, da bi imel kje gumb za izklop, po drugi strani pa so bile njegove zgodbe v resnici zelo zanimive – sploh tiste, ki jih je obujal iz svojih mladih, divjih let.

Ko sem stopala do stanovanja prvič po njegovi smrti, sem se spraševala, kateri del njegove odsotnosti me bo najmočnejše klofutnil. S surovo dokončnostjo se je vame zarezal križec na koledarju, s katerim je Dare označil tekoči dan, ko se je zbudil (rad je vedel, točno kateri datum je in kakšne opravke ima tisti dan). Križec je bil tako zelo enak vsem svojim predhodnikom, pa vendar tako poseben. Nevede je za vedno označil dan, ko smo prezgodaj izgubili še enega dobrega človeka.

Maruša Ivančič



Darko Rihtar in Panda, 2022

Foto: arhiv KU

Ah, Dare, zdi se mi nemogoče, da si odšel. Bil si eden tistih, za katere si misliš, da bodo za vedno nekje naokrog; kot bi bili nesmrtni. Poleg tega, da si bil legenda Metelkove in njene okolice (in jih zato tudi ničlikokrat slišal od metadonske ambulante, ker si s tem kršil pravila), si se v moje srce vtisnil s svojo nagajivostjo, različnimi besednimi skovankami (kaj so to za ene čičke račke) in predvsem z zvestobo in ljubeznijo do ljudi, ki so ti bili najbližje. Jaz sem se od tebe učila vztrajnosti za življenje, ti pa od mene vztrajnosti ob nenehnem iskanju izgubljenih osebnih dokumentov. Hvala ti za vse. Upam, da ti je lepo tam, kjer si.

Helena Grbec

Spomini so kot iskre, ki pod pepelom tlijo, a ko jih razgrneš, vedno znova zažarijo. (J. W. Goethe)

V spomin od mene in iskreno sožalje vsem, ki ste ga izgubili, še posebej tebi, Damjana! Adijo, foter od Maje, fajn potuj. Upam, da si že tam. Rada te imam.

Mica

Zadnje čase se mi zdi, da se mnogo prehitro poslavljamo od ljudi – zdaj smo se tudi od Dareta. Pogrešal bom najine debate ob pivu, čeprav sem ga videval precej redkeje kot včasih. Zelo je shujšal, ni pa povedal, kako slabo je zares z njim ...

Ni bil težak človek, z njim se je dalo o marsičem pogovarjati, veliko stvari je znal tudi dobro razložiti. Klicali smo ga kar »foter«, saj je bil precej starejši od nas. Sprašujem se, kje bom jaz čez 15 let. Človek obrača, Bog pa obrne.

Z Daretom sva se največkrat srečala, ko je bil na sprehodu s Pando. Zadnje čase je obljubljal, da se bo spucal, ker mora priti malo k sebi, in res se tudi pred Mercatorjem na Metelkovi ni kaj dosti zadrževal. No, pa sem ga v eni drugi oštariji srečal, pil je pivo in me z belim gledal, oči so mu neprestano zavijale nekam gor, kot bi se že naveličal gledati vse to. Utrujen od življenjske poti, ki nikomur od nas ni postlana z rožami. Dare, zdaj ne bo več neprestanega boja ... Zdaj je čas za počitek.

Robert Ž.

Dare, odkar sva se spoznala, sva delila veliko dobrih in slabih trenutkov. Ne glede na to, v kakšni koži si bil, si obdržal svoj ponos, gojil dostojanstvo do vseh vpletenih in našel prostor za šale, ki so sproščale vzdušje. Najbolj me je ganila tvoja skrb do bližnjih. Mnogim si bil Prijatelj (z veliko začetnico). Hvala za vse čičkemičke in čičkečačke. Pogrešamo te.

Irena Bilčič

Cestna filozofija:



foto: osebni arhiv

Imam svoje mnenje,
pa se z njim ne strinjam:

ZLUVENIJA

Država, kjer prebivajo kanibali. Stvorov je 85 odstotkov. Župniki knulajo, medicinske sestre režejo roke, miličnikom pa plačujejo, da pustijo kupleraje pri miru. Zluvenija pač. Politiki hodijo k psihiatrom, dobivajo dobre tablete, delujejo. Nacionalisti so levi in desni, črni in rdeči, eni bolj na travci, drugi bolj na cvičku. Tako je to. In še vedno kradejo evropske otroke.

PA NE OKOL GOVORT!

Črtomir Clonsky

PRVA POMOČ: VSE SE ZGODI Z RAZLOGOM

V soboto je bil v mestu festival. Veliko se je dogajalo. Poskrbeli so za živo glasbo, hrano in pijačo. Zbralo se je veliko ljudi, ki so prišli od vsepovsod.

Hana najprej sploh ni imela namena iti na ta festival, a jo je prijateljica Klara prepričala, da gresta skupaj. Še preden je odšla od doma, si je Hana mislila *kaj je meni treba iti na ta trapasti festival*, a sta se s Klaro dobili na pol poti in skupaj odšli do mesta. Klara se je festivala veselila že cel teden. Ko sta prišli, je glasba že igrala. Šli sta do stojnice s pijačo in si naročili pivo. Hana še vedno ni bila navdušena nad dogajanjem. Morda pa bo pivo pripomoglo k dobri volji. Sedli sta za mizo in poslušali glasbo. Čez nekaj časa sta si privoščili še burger. Še eno uro sta sedeli in poslušali glasbo. Hana je nato opazila, da se nedaleč stran pripravlja neka delavnica. Iz zanimanja je šla pogledat. Videla je, da je to delavnica prve pomoči. Reševalci, ki so delavnico organizirali, so jo takoj povabili k sodelovanju. Sprva je oklevala in si mislila *pa kaj bo meni to, saj ne bom nikoli oživljala človeka*, a je nato vseeno privolila. Dobro ji je šlo in na koncu ji je bilo že skoraj všeč.

Minila sta dva meseca. Sprehajala se je po mestu, ko je naenkrat zagledala žensko, ki je ležala na tleh. Hana je pristopila in ugotovila, da gospa ne diha. V trenutku je vedela, kako ukrepati, saj se je tega naučila na delavnici. Z znanjem je ženski rešila življenje. Zavedela se je, da če ne bi šla na tisti festival, bi morda ženska umrla. In mlada Hana je spoznala tudi, da tisto, za kar misliš, da je »brez veze«, nekoč pride prav.

Sergeja Galin

ZVEZA KLOŠARJEV SLOVENIJE

DOPUST

Poletje. Vročina. Morje. Žur. Najverjetneje po tem vrstnem redu sanjate v teh vročih dneh. Potem pa pride vprašanje – kam? Grčija, Španija, Maroko, Dubaj in bog ve še kam. In pomislimo na denar. Nimam!

V ZKS imamo krasno in izvedljivo idejo. Vzemite nekaj evrov, pojdite v trgovino in nakupite piva in sendvičev. Sedite na avtobus in se zapeljite ven iz mesta. Ni treba daleč. Povsod so potoki, ki so čistejši od morja. Povsod so prostori pod drevjem in travniki, ki so cenejši od plaž. Pa še miru bo obilo, če ne rinete tja, kjer so že nagrmađeni enako misleči. Res je, da ne boste v medijih. Toda saj tudi ne bi bili, če bi šli v Grčijo, v Španijo ali v Dubaj. Sonce pa vas bo vseeno zapeklo kot povsod drugod. Ne boste pa se mogli postavljati pred drugimi, kje ste bili.

Aja, vi bi radi na morje. Tudi v redu. Z vlakom v Koper in potem naprej v Izolo. Plaž je dovolj. Torej, tudi s plitkim žepom se boste imeli lahko fajn. Morda še bolj kot tisti, ki se kitijo po medijih v svojih kopalkah za 250 evrov. V trgovinah jih dobite za 5 evrov pa nič manj izzivalno ne delujejo. Bodite frajerji in upoštevajte naš nasvet.

ZKS

LJUBEZENSKO PISMO

Draga lepa dama!

Gospodična, moram vam priznati, da ste me s svojo milino in lepoto neizmerno očarali in mi nedvomno osmislili osamljeno življenje. Vse noči mislim in sanjam o vas. Ko vas zagledam, me mine apetit. Resnično mi niti do hrane ni več.

Ko vas zagledam, se mi dvigne raven holesterola, vi ste muza mojega življenja. Vsa čudesa tega sveta niso nič v primerjavi z vašo lepoto. Vi ste angel brez kril in se Bogu zahvaljujem, da je ustvaril tako nadzemesko angelsko bitje. Še angeli so v primerjavi z vami navadni smrdljivi netopirji. Vaša čista duša ponosno plapolala kot slovenska zastava. Vaša koža je nežna kot dojenčkova ritka. Solze sreče in hrepenenja bi brisal v vaše čipkaste gate. Nimam zemeljskega bogastva, imam pa bogato dušo, košato plešo, grbo in novo zobno protezo, ki sem jo podedoval od babice. Uhajata mi voda in blato in se toplo priporočam za bombažne plenice.

S hrepenenjem oziroma z željo, da se snideva ob kavi, vas tovariško pozdravljam.

S spoštovanjem.

Vaš vdani neučakani snubec

Zmajček

P. S. Lahko me obiščete na psihiatriji v Polju. Imam lepo belo pižamo z rdečimi pikami, kletka št. 3.

NEK CESTNIH AJ

MILENIJSKA LJUBEZEN

Bilo jih je kar nekaj, izpostavil pa bi eno. Se mi zdi ena boljših. Ko sem med letoma 2002 in 2005 živel v samskem domu, sem spoznal kar nekaj deklet. Ena je bila N, spoznal sem jo v psihiatrični bolnišnici v Begunjah na Gorenjskem. Živela je v stanovanjski skupnosti Altra v Ljubljani. Preskočila je iskrica in postala sva par. Začela je prihajati k meni na Jesenice. Prespala je eno noč, nato se je vrnila v Ljubljano. Imela sva se lepo.

Idila je trajala leto dni. Potem je šla na silvestrovanje z bivšim možem, saj nisem želel imeti otrok. Po silvestrovanju sva prekinila vse stike. Viva Millennium Love.

Robert Žerjav, Lesce

VSE GRE PO GOBE

Letošnje poletje je res katastrofalno. Nekaj lepih dni sem preživel v Bohinju in dan ali dva v Portorožu. Drugi dnevi so bili polni dežja, še prodaja časopisa je zelo otežena. Sem jo pa mahnil v gošo in si nabral gobe. Za večerjo bo.

Já, saj. Vlak te pripelje marsikam. Varo je. Se lepo usesedeš in odpelje. Morje, hribi. K babici na obisk. Tudi dvonadstropni so. Lepo opazuješ pokrajino. Lahko se pelješ službeno ali zasebno. Res je super. Če pride. Vlak mislim. Mojega že debelo uro ni. Tega pa ne povedo. Da bo danes moj dan čisto brezvezen. Zaradi vlaka, ki ga ni.

Perica

ZLATA VERIŽICA

Krasila je moj vrat od 18. leta. Nosila sem jo s ponosom. Lepo mi je pristajala in počutila sem se fantastično. Da je ne izgubim, sem jo v zimskih mesecih shranila v škatlico in jo pospravila. Vesela, da jo imam. Čas je pokazal svoje zobe. Znašla sem se v finančni stiski. Ni in ni se izšlo. Prisiljena sem jo bila prodati. S težkim srcem, a nuja je bila prevelika. Streha nad glavo je pomembna. Moja zlata verižica mi je pomagala. V spominu je vedno dragocenejša, kot je kadar koli bila. Bodite dobro.

Xena

HABIT

Močnejša sem, kot se zavedam. Žalili so me, leta so me zmerjali, tako da so glasovi v glavi postajali vse močnejši in glasnejši. Kmalu jih nisem zmogla več nadzorovati. Moje izgubljanje se je počasi umikalo v osamo in le strup, ta prekleti strup je pomagal zapolniti vse praznine, ki so nastale v tem kaosu življenja. In ne glede na to, kako močno si si želel živeti trezno, so bila čustva močnejša od resničnosti. Toda ta strup nas je ohranjal žive, site in čustveno otopele. Leta in leta. Tak način življenje je prešel v navado.

»Svoje lepe lesketajoče se zelene oči je zamenjala za tiste, ki skrivaj krvavo jočejo. Jočejo zaradi njene usode ali jočejo zaradi bolečine v njeni duši? Nikoli si ni mislila, da bo tako hudo.«

TX

LJUBOSUMJE

Ljubosumje je hecna reč. Večina je prepričana, da je to negativno čustvo, ki nas dela zavistne. Pa ne drži. Malček je morda ljubosumen, ker večji otrok hodi in teka. Poskuša ga čim prej dohiteti. V šoli si želimo petice, kot jo je dobila sošolka, ker je to zelo dober občutek. V službi si želimo delovnega mesta, kjer se bomo čim bolj izkazali. Potem pridemo v leta, ko postane zdravje precejšnega pomena. Želimo biti fit, kot se le da. Tako na splošno je ljubosumje prisotno celo življenje. Kaj bomo z njim, je pa odvisno od nas samih. Bodite dobro.

Xena

ANEKDOTE IZ PRODAJE

OPEČENA

Zime so moja nočna mora, tople mesece pa naravno obožujem. Nič hudega sluteča sem se poletnega popoldneva namenila do ene izmed trgovin, pred katero ponujam časopis. Na nebu ni bilo niti enega samega oblaka, da bi zasenčil žgoč asfalt. Zaradi uničenega živčevja nisem čutila, da bi me pekel hrbet. Po štirih urah vztrajnega ponujanja Kraljev me je ena izmed strank opozorila, da moj hrbet spominja na barvo malancana. Super, sem pomislila, letos se bom že drugič lupila. Poskušala sem najti košček sence, a je žal ni bilo. Čez četrto ure se gospod vrne in zaskrbljeno odpre prtljžnik avtomobila ter iz njega vzame velik dežnik. »Izvoli,« pravi. »Vem, da ni Bog ve kaj, a te bo vseeno ščitil pred sončnimi žarki.« Podal mi je dežnik in se ponovno odpravil v trgovino, iz katere mi je prinesel plastenko mrzle vode. Dežnik je res pomagal in malo bi manjkalo, da bi ga isti dan uporabila še kot zaščito pred dežnimi kapljami, saj so se zaradi precejšnje sopare začeli valiti dežni kopasti oblaki. Gospodu bi se zahvalila za skrb in pozornost.

Špela

ROBOTOSMAJOS

Evo, že na svojem delovnem mestu ponujam Kralje. Ura je 8.30. Počutim se kot velik robot, ki je bil izdelan samo zato, da s časopisom v roki pozdravlja in odzdravlja: dobro jutro, dober dan, lep dan želim. In končno dobim 0,55 evra v bakrenih novčičih. Robot je žalosten, a tu nekaj ni v redu, saj roboti vendar nimamo občutkov. Na jok mi gre, pa tudi tega roboti ne počnemo. Potem pa morda le nisem robot, temveč samo zelo žalosten človeček.

Mica

TOKOKROG 8

Moje bivanje v Centru za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog – CPZOD.

METADONSKI POLJUB

Metadon je svinjarija, ki jo dajejo narkomanom, da se ne bi zadevali z za zdravje manj škodljivim heroinom. Metadon je taka svinjarija, da zaradi nje marsikdo, ki ga jemlje že dlje časa, ostane brez zob. Po neki razlagi se to zgodi zaradi razkrajanja kalcija. Zmeraj, ko sem videl tiste prave narkomane, take z brezzobim nasmehom, sem pomislil, da jih je po zobeh udarilo življenje brez ščetk in zobne kreme. Tukaj notri pa po pogovoru z njimi hitro prideš do zaključka, da je pravi krivec brezzobih ust prav ta satanska pijača metadon. Vsaj kakor trdijo brezzobi, so jim zobje začeli izpadati po večletni metadonski terapiji, prej pa, ko so bili na rjavem (heroinu), pa čeprav več let, so imeli še vse zobe.

Večletni narkomani in uporabniki večletne metadonske terapije se tukaj delijo na večletne brezdomne in tiste z »normalnim« življenjem. Take s službo in domom. In ravno brezdomni se ponajajo z brezzobimi usti, tako da ne vem, ali ima ta metadonska teza tako velik vpliv na stanje, ker kot pravim, tisti, ki so imeli zvečer možnost »kam pospraviti ščetko«, imajo lepe zobe. Je pa še ena resnica tukaj. Znano mi je, da če švasaš (kot se ljubkovalno reče kajenju horsa na foliji), lahko zaradi dodanega sladkorja v robi (dodaja se zaradi redčenja zadeve) tudi zelo načneš zobe. In ko se usedeš pri zobozdravnici na stol, dobiš vprašanje: »Koliko časa pa že vi kadite heroin?« Ker se to kaže na prav poseben način uničenja zob.

Grozno je videti ljudi pri tridesetih s protezo. In zelo prav jim pride izgovor, da je za vse kriv metadon. Pa je res? Način življenja pa ne?

NO SMOKE

Danes zjutraj me je že pol ure prezgodaj, tj. pol ure pred časom za vstajanje, zbudil sopacient, ker se mu je zaluštal po čiku. Ker je svoje že skadil, se mu je zdela dobra ideja, da zbudi mene in me prosi za cigareto. Najbolj bedasto se mi zdi, da me človek budi zaradi stvari, kot je cigareta, in še to na dan, ko lahko eno uro dlje spimo. Še najbolj pa je vse skupaj obsodbe vredno, ker si s cigareto ne more nič pomagati, ker vstop v kadilnico ni dovoljen še vsaj pol ure. Tiste pol ure, ko bi lahko spal. In ravno spati mi je danes po dolgem času uspelo. Vse skupaj me je zelo pogrelo in nisem si mogel kaj, da mu ne bi povedal, kar mu gre, a kaj, ko mu ni bilo jasno, zakaj sem se razpištolil, ker ga je pač treba razumeti, da če on potrebuje čik, in če ga jaz pač imam, me je treba zbuditi in zamoriti. Kako mi to ni jasno?

Po vsem tem nesmislu, in ker sem bil že ravno na tako lep način zbujen, sem si rekel, da se s cigaretami ne bom več zajebral in jih tako velikodušno delil, ker imam zaradi tega same pizdarije; od tega bujenja do tega, da se ljudje kar v vrsto postavijo, ko prideš v kadilnico. Naj dodam, da je razdeljevanje cigaret tu notri prepovedano, ker je podobno odvisniškim foram.

Anatej



Foto: Nada Zgank

Mariborska scena:

Goran Šrok – Gogi, Maribor, 58 let

NAKLONI MI ŠE 50 LET

014
KRALJI
ULICE

Dober vam den, dragi moji bralci. Naj vas takoj na začetku obvestim, da sem v stanju vzhičenosti. Sem na egu tripu in prav ponosen na samega sebe in na to, kar sem. Kaj pa sem? Sem človek, in to je največ, kar lahko v življenju dosežeš. Marsikdo v človeški obliki ni človek, in to samo zato, ker ne živi in ne dela prav. Tudi sam sem v preteklosti veliko stvari delal narobe. Tolažil sem se takrat z mislimi in primerjal s sovaščani, češ tudi oni so zajebali, pa kljub temu dobro živijo. Po moji logiki pač obrneš nov list in lepo živiš dalje. E, boga mi, to se prav lepo sliši, a v resnici ni prav nič lahko biti danes baraba, drugi dan pa največji pravičnejš, kar jih je na tem svetu. Ne gre. Ali si eno ali drugo. Jaz sem si sicer privoščil obojega. Dopoldan v šoli sem bil glavna baraba, v cerkvi pa sem bil popolnoma drug človek. Nisem preklinjal in nadvse lepo sem se vedel. V soboto sem rabutal češnje, v nedeljo pa sem bil ministrant v naši prelepi frančiškanski cerkvi.

S cerkvijo sem bil takrat tudi na morju. Otok Cres v vasi Martinščica. Deset dni morja brez starševskega spremstva. Nadzor tudi ni bil potreben, saj se tam razen verskih obredov ni dogajalo prav nič zanimivega – razen plavanja in raznih športnih aktivnosti. No, tudi tam sem grešil, saj sem kadil cigarete. Kakor koli že, bil sem na mirnem dopustu, daleč stran od svoje mamice in njenih vzgojnih ukrepov. Za informacijo, star sem bil 13 let. Istega leta sem opravil še birmo in kmalu prenehal verovati, čeprav je lepo verjeti, da Bog obstaja. A po tej logiki obstaja tudi hudič. Jaz ne verjamem ne v enega ne v drugega. Verjamem, da prah si in v prah se povrneš. Posmrtnega življenja ni in ga nikoli ni bilo, saj se še do dandanes nihče ni vrnil in mi povedal, kaj naj po smrti pričakujem. Naj pričakujem kazen? Mogoče zato, ker sem ŽIVEL. Pa da neham razpredati o tem, ali je ali ni, saj važno je, da jaz sem. Njega bom pa imel morda čast spoznati šele po svoji smrti. Se mi nikakor ne mudi, da bi ga spoznal, in ne bi imel nič proti, ako bi srečanje z njim lahko dogovoril vnaprej! Bi ga prosil, da mi nakloni še 50 let in me šele potem vzame tja, kjer je on doma.

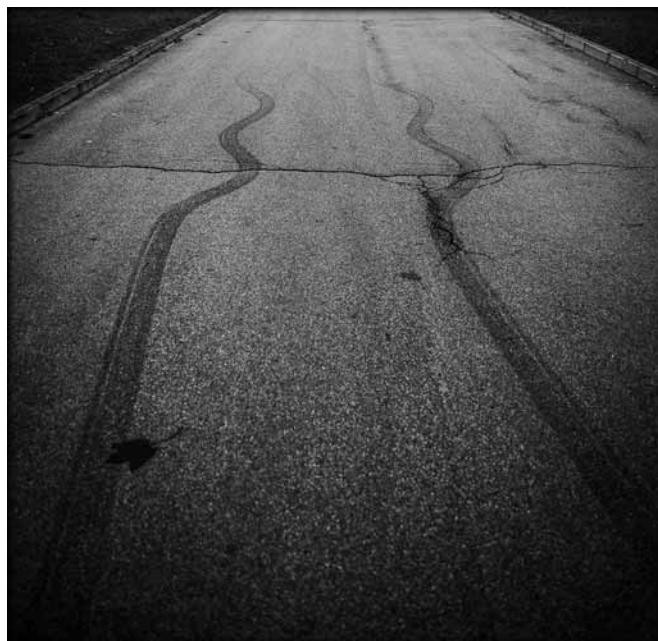


Foto: Sandra Požun

Osebnost sem s sedanjim življenjem kar zadovoljen. Sprijaznil sem se z dejstvom, da nikoli več ne bom stal v vratih nogometnega gola, kar pa je malce težje sprejemljivo, je to, da nikoli več ne bom letal za ženskami (amputacija obeh nog, op. ured.). Ne! Sedaj lepo počakam, da one pridejo do mene. Moram se pa za sam konec pohvaliti z neizpodbitnim dejstvom, da me imajo ženske rade. In kako sem prišel do tega velezaključka? Odgovor je sila preprost. Večino časopisa mi pokupijo prav one. Hvala jim iz dna srca. To bi bilo za danes to. Bodite mi dobro in ne sovražite življenja, saj zanj ni popravnega izpita. Živiš samo enkrat, važno je le, kako kakovostno in polno živiš. S tole modrostjo bom za danes zaključil. Ah, pa da ne pozabim, sledi še moj obvezni zaključni pozdrav. Bajči, čavči in arrivederci!

NEKAJ SMISELNEGA

Vem, da nisem veliki vodja ali filozof, kot sem se poskušal predstavljati ljudem. Potem ko sem 15 let živel v utvari, sem sedaj spoznal, da me ljudje sprejemajo takšnega, kot sem. Pred tem sem vse svoje življenje počel stvari na svoj način. Če je kdor koli kadar koli ponudil kakšen nasvet ali predlog, sem ga zavrnil z zaprtim umom, ne da bi poskusil, kar mi je ponudil, da bi videl, če deluje ali ne. Čeprav se zdi, da je moj način vedno spodletel, sem moral ponovno vzeti drogo, dokler me niso ponavljajoči se izleti v zapor začeli prepričevati, da nekaj ni v redu.

Dosegel sem točko, ko sem si obupano želel iz svojega življenja narediti nekaj smiselnega. Moral sem poskusiti nekaj drugega, nekaj, kar bi delovalo. NA sem našel že nekaj let pred to odločitvijo, vendar takrat nisem bil pripravljen na spremembo. Čeprav sem velikokrat zaprl vrata NA-ju, sem bil vedno dobrodošel nazaj.

Imaš težave z drogo?

Morda ti mi lahko pomagamo ...

041 861 776



Narcotics Anonymous

www.na-slovenija.org

Četudi zdaj nimam želje ali potrebe po drogiranju, moram zapolniti praznino, ki je ostala, z nečim vrednim. To sem našel v skupnosti Narcotics Anonymous. In čeprav se mi program ne zdi lahek, je dovolj preprost, da mu zapletena oseba, kot sem sam, lahko sledi.

Anonymous



Foto: osebni arhiv

Renato Volker – Rene

VISOKA NAPETOST

Kakor koli, vesel sem, da sem doživel solidno starost. In tudi zadnja tretjina obeta precej razburljivo časovnico, a me žalosti dejstvo, da moji vnuki nikoli ne bodo imeli priložnosti izživeti mnogoterih oblik svobode, ki je meni bila tako velikodušno dana, v nekih drugih, za nekatere temnih časih.

Čeprav sem živel v mestu, sicer čisto ob parku, na Mladinski ulici, nasproti muzeja NOB, smo se otroci orientirali po štirih letnih časih. Spomladi smo na obronkih Kalvarije in Piramide nabirali zvončke, mačice in regrat. Pri teti v Jurijskem Dolu, kjer smo hodili z vedri na izvir po vodo, smo s karbidom polnili mlečne kangle in z njim na veliko noč pokali. En tak bevkovsko vorančevski milje. Na pragu poletja smo ščipali smrekove vršičke in jih nastavljali na sladkor, za sirup proti zimskim kašljem. Akacijevi krofi. Ojoj, kakšen okus. Istočasno smo med zobmi gostili bele črvičke iz češenj. To so bili originalni beljakovinski dodatki. Vsem, ki danes otrokom češnje kupujete, bi nabil koronskih 400 evrov kazni. Češenj se ne kupuje, češnje se rabuta. Borovnice se češe na Pohorju. Poletje nas je razvajalo z mesečnimi jagodami in ribezom. Ni slajših malin od onih na obronkih Mestnega Vrha v Mariboru.

Z otoka plavati domov, v mesto, je bilo kot danes iti na sladoled. Oni točeni na kopališču je bil sicer zanič, ampak jezik ga še pomni. Večerno kurjenje ognja na dvorišču, pečenje krompirja, zgodnje mlečne koruze in jeseni kostanja, je bilo kot starodavni poganski obredi posvetitve v večnost zorenja mladosti. Z noži in sekirami smo si bili na ti. Dajte danes desetletniku olupiti jabolko. Ne vem, kdo prej živčnega faše. Ko se je začela šola, ni bilo nobene debate, da pred krompirjevimi počitnicami ne bi nabrali nekaj žakljev divjega kostanja za zimsko hrano srnjadi, zbrali nekaj prikolic odpadnega papirja kot osnovo za plačilo šolskih izletov, da se počasi navadimo na višji razred. Zadnji dan oktobra je bil dan varčevanja in naslednji dan dan mrtvih. Tako je, če preveč varčuješ z življenjsko energijo. Pelc montle peljati na britof na sprehod danes ni več ljudski običaj. Blagor moljem. Miklavž, Božiček in Dedek Mraz so obdarovali v slogi. Vsaj tako je bilo na Mladinski, kjer so parklji hodili od vrat do vrat in smo deca na žive in mrtve na pragu molili svetega angela in zdravo Marijo. Še tepežnico smo se šli.

Požari vate na sušečih se smrekah so bili posebna božična radost. V bleščeč papir zaviti cukrčki pa ekstra trofeje. Prazni zvitki, ki smo jih kot kamuflažo pustili viseti na smrekici, so mi priča. Silvestrovo je, kot tudi sedaj, pomenilo skok v novo, pa čeprav si danes vse bolj želimo, da bi vztrajali pri starem. Na fašenk ne smem pozabiti. To je bilo seveda pred časom noči čarovnic. Valentinovanje? Gregorjevo je praznik, gregorjevo. Ko se tički ženijo, ne čokolada topi v sluzi potrošniške vročice. Ja, vem, nostalgija ni za nikamor. Za nekaj trenutkov te sicer spreleti neko prijetno metuljevanje, ampak to je to. Sledi mu želja po vračanju v bubo, ko bi se človek najraje čez glavo pokrnil in pozabil, kako je in kako lepo je bilo. Pa ne mislim jamrati. Res mi je samo žal, da nove generacije nimajo teh priložnosti, pa čeprav so vsi omenjeni prazniki in dogodki še zmeraj aktualni. Ni več tiste enostavnosti, spontanosti, ležernosti in vuhmepišovstva. S preteklostjo opravljam s pomočjo pisanja. Tam me vsake toliko ujame val spominov. In kaj naj z njimi? Ko spremljam življenje generacij za seboj, njihovo planiranje,



Foto: Monoar_CGI_Artist

organiziranje in previdnostno žongliranje, mi res ni vseeno. Štirje smo bivali na dobrih 20 kvadratih, pa smo imeli vse. Še črno-belo televizijo in *fake moon landing*. Pa boks ob štirih zjutraj. Clay, Fraizer, Ali ... Na TV je bila rubrika šport in šah. Šah! Ljudem se je dalo misliti. Športna poročila so ponujala poročila z domačih tekem vseh mogočih športov. Vsi smo poznali lestvice vseh klubov. Danes citiramo Dallasovega Lukca. Škorca ni več.

Sprehod po mestu je zame kot nekoč sprehod po promenadi v parku, kjer smo se med lično urejenimi gredicami mačeh in resja počutili kot Nušičeva gospa ministrica. Pokimaš levo, pokimaš desno in si med ljudmi. Na ribnikih smo veslali. Ja, po vodi smo se vozili in ni jih prav veliko utonilo. Pohorska omleta pri Kličku še danes razveseljuje spomin brbončic. V Ribniškem selu smo se sankali in uživali radosti zime. Drsanje v parku je danes le še del folklore in ustnega izročila. Mali bazen, od koder smo domov hodili krastavi, je seveda zgodba zase. Žizek, *flasher*, tudi. Joy, kak medijski cirkus bi to danes bil.

V teh dneh je visoko v zraku in čisto pri tleh takisto čutiti napetost. Pritlehna visoka napetost. Občutljivi smo postali, kot da nam hoče vsak drugi mlade požreti ali nam pri riti ne gre koža skup, kot bi rekla moja mama.

Kako malo nasmejanih, dobrovoljnih in žarečih oči človek danes sreča. Se pa zato tistih posebej močno razveselimo. Lokali so polni pogledov v take in onake ekrane. Duševne rane, ki jih sevanja povzročajo, bodo gotovo trajnejše kot posledice batin, ki smo jih vsake toliko fasali, da so nam vzgojitelji uravnali čakre in uravnovesili energetska polja. Ja, tepeni smo bili. Včasih preveč in včasih ... no ja ...

Zakurite te dni ogenj, če ne drugje pa na poznem vikend dopustu, in posedite deco okoli njega. Bodite vsaj za en večer krapinski ljudje. Nobenega oglja in roštilja. Sprehod po šumi in nabiranje drv, kaka goba vmes pade, preprosta zvezdnata gomila suhih vej in vžigalica. Ja, ja, vžigalica, šplenka. Prižgite ogenj, naj odseva v očeh in podajajte si ga kot sveto olimpijsko baklo. Ogenj nas očisti vsake napetosti. Svetost plamenov omehta še tako zagrizenega gejmerja. Visoko na nebu vam bodo svetile iste konstelacije, kot so pred desetletji nam. Če se vam bo vmes kakšna zvezda zazdela rdeča, nič hudega. Zvezde ne lažejo.

Namig za poceni kosilo:

BUČKINI POLPETI IZ PEČICE

Sestavine za štiri osebe: 600 g naribanih bučk, 160 g »včerajšnjega« kruha, pol litra mleka, pol fino nasekljane čebule, dve jajci, drobtine, ščepec soli, poper, oljčno olje za premaz in zelišča po želji: peteršilj, bazilika, drobnjak ipd.



Bučke naribamo, malo posolimo in premešamo ter jih pustimo počivati na cedilu, da spustijo vodo. Nakockan kruh namočimo v mleku, nato ga dodamo ožetim bučkam skupaj s čebulo, drobtinami in jajci. Drobtine dodajamo po potrebi. Zmes začnimo in dobro premešamo.

Iz pripravljene zmesi oblikujemo poljubne polpete, ki jih zložimo na pomaščen pekač ter jih premažemo z oljem. Na 180 stopinjah jih pečemo približno 30 minut. Z malo domišljije lahko bučkine polpete obogatimo s kakšnim sirom, mogoče celo šunko, in pa seveda z raznorazno naribano zelenjavo. Poleg lahko postrežemo sezonsko solato in poljubno hladno omako.

Lepo poletje in dober tek.

Gašper

016
KRALJI
ULICE

PAPARAZZI ZA REVEŽE



Jaka Prijatelj

Priloga Društva slovenskih pisateljev Vrabec Anarhist se tako kot spletni portal imenuje po neuklonljivem ptičku iz romana Ivana Cankarja Hiša Marije Pomočnice, ki se je na vsak način hotel prebiti na svobodo in ga lahko razumemo kot simbol večne utopije. Čeprav je vrabček v romanu nesrečno končal, smo ga oživili v prepričanju, da mora biti svoboda temelj družbe in ustvarjalnosti. Prilogo urejata Igor Divjak in Neža Vilhelm.



Foto: Boštjan Pucelj

Vinko Möderndorfer

LJUBEZENSKA PESEM

jaz in moja največja sovražnica
se ljubiva
ko trgava meso z najinih skeletov
šklespetava z obglodanimi kostmi
ko nama prihaja
in je nebeško
ampak potem se spet takoj sovraživa
ubijaš me naprej
jaz te koljem naprej
skuhala si moje možgane
jaz sem se zagrizel v tvoje drobovje
oblekel sem tvojo kožo
ti si iztrgala mojo stegnenico
in zdaj igraš nanjo
tisti del v bojeru
kjer se pojavijo pihala
jaz te obžalujem
in te celim kot bog
z glino
ti me obžaluješ
in mi ponujaš jabolko
ko zagrizem
me z bodalom suneš v grlo
ker veš
da samo tako lahko iz mene priteče
res dobra ljubezenska pesem

ZBUDIL SEM SE

zbudil sem se
in te ni bilo
ne v poletju ne v postelji
kam sem te založil?
v kateri prekat?
v katero sobo?
kjer me zdaj čakaš

me res čakaš?

jaz te čakam
pričakujem
da boš pozabila
moje grdobije
in se spet
kot nekdanj
brezpogojno pognala
na mojega kurca
in bova skupaj odjezdila
na konec veselja



Clicker-Free-Vector-Images

PO LJUBLJENJU

naga leživa na postelji
nikogar ni na planetu
vsi spijo
ali pa so strahopetno pobegnili
v druge dimenzije
samo midva sva
na preznojenih rjuhah poletja
pravkar sva premagala črno luknjo
iz nje izsesala praznino
ker sva rešila veselje
zdaj počivava
ti
z roko na mojem stoječem kurcu
jaz
s prsti v tvoji vlažni pičkici

to ni nobena vulgarnost
to je letenje

K TEBI LETIM ČEZ NOČNO MESTO

star sem
in moja jajca so povešena
misli zarjavele
kurčeva glavica
pa še vedno radovedna
hrepeneča kot julijska vrtnica
tik preden izgubi vse liste
in postane en sam trn trnasti

kako je s tabo?
včasih zaprem oči
in jajca zaplahutajo
kurac se izstrelil čez nočno mesto
naravnost k tebi
v tvojo sobo
in na posteljo

ne stiskaj nog
odpri jih
prihajam!
vrtnico nosim s sabo



OpenClipart-Vectors

MALA MOJA

mala moja
dajva se fukat!
če želiš lahko rečem
dajva se ljubiti!
mala moja
tako sem smrten
tako sem blizu
in ti si vrtnica vročega poletja
zato
mala moja
dajva se polizat
drug drugega povohat
dajva okusit najini telesi
zapustiti dajva življenje
za kratke trenutke ljubljenja
ali fukanja
kakor želiš
vseeno
dajva zapustiti ta gnusni svet
dajva
končati najino banalno kratkost
dajva
se izstreliti v večnost

DAJ NOGE NARAZEN

daj noge narazen
po kolenih bom prišel do tebe
s sklonjenim hrbtom
ponižno
ko me boš gledala
in se smehljala
boš močna
ker veš
da si tako močnejša od boga
ki je itak ženskega spola
brez dvoma
sicer ne bi klečali pred njim
in ga poljubljali
kot jaz poljubljam
tvoje razkrečeno
mednožje
kot dar
ki mi je dan
da ga použijem
vsak dan



Golajaska

VSE JE

vse je ljubljenje
tudi kadar je zgolj mehanika
vse je ljubezen
tudi kadar je samo vojna
vse je dvojina
tudi kadar sam samcat
bežiš čez puščavo

vse je srce s puščico
prestreljeno
vkraspano na ostanke zidu
v porušenem mestu
vsaka beseda je ljubezen
tudi kadar izreka sovraštvo

besede so ustvarjene zaradi ljubezni
samo narobe si jih razlagamo

BOM ŠE KDAJ

bom še kdaj utripal kot preboden metulj
mi bo še kdaj tako brizgnilo
se bom še kdaj tako veselil smrti
in življenja obenem
bom še kdaj razrezal tvojo dušo
in jo sestavil v sebi
boš še kdaj izpila vso mlečno cesto
iz mojih jajc
bom še kdaj odkrival tuje jezike
z jezikom globoko v tvoji pički
bom še kdaj okušal nesmrtnost
skupaj s tabo
bom še kdaj tako zelo ljubil



Clicker-Free-Vector-Images

TUDI TVOJ DREK

tudi tvoj drek mi je ljub
tvoj sladki anus
kot čokoladni bombon
gnusoben si!
rečeš z ljubeznijo
zrelo jajce ti bom spustila v usta
rečeš in misliš resno
ko počepneš na moj obraz
čakam da priteče ves tvoj sok
in ga požiram v dolgih požirkih
zanosil bom s tabo
ljubezen moja mila

GLASBA

včasih nama glasba ponudi svoj ritem
in fukava hitro in počasi
in z dolgimi zamahi
s kratkimi trzljaji
s fortisimi in z zadržanimi notami
pa spet z nenadnimi pianisimi
na novo piševa beethovnovne simfonje
gledam te v oči
tudi on je tako pisal
rečeš
fukal in gledal v oči
rečem

LEKCIJA O DRŽAVLJANSKI ODGOVORNOSTI

Beograd je trenutno eno redkih mest, kjer se ruski in ukrajinski begunci lahko srečujejo in skupaj organizirajo protivojne proteste. Beograd je tudi kraj, kjer so ruski migranti ustvarili mural, posvečen slavni ukrajinski pesnici, lokalni desničarski skrajneži pa ga želijo uničiti. O sporni in večplastni situaciji razpravlja Vladimir Arsenijević, znani srbski pisatelj, urednik in ustanovitelj literarnega festivala Krokodil in istoimenskega kulturnega centra v srbski prestolnici.

020
KRALJI
ULICE

Liceulice: Kako je nastala stenska poslikava pod stopnicami Kulturnega centra Krokodil in kakšne izkušnje ste imeli ob tem?

Vladimir Arsenijević: Mural sta naslikala dva ruska umetnika, saj je mnogo Rusov, ki so pobegnili sem, odšlo, ker nasprotujejo vojni. Naslikana pesnica Lesja Ukrajinka je bila začetnica ukrajinskega modernizma; pisala je ob koncu 19. stoletja. Bila je feministka, za svoj čas zelo napredna. Trenutna situacija s poslikavo močno povzema napetost, ki je danes zelo prisotna v Srbiji: ruski migranti slikajo poslikavo Lesje Ukrajinke, hkrati pa je poslikava postala fiksacija in tarča skupine mladih moških, nagnjenih k fašizmu. Med enim od naših poskusov rekonstrukcije poslikave je prišlo celo do fizičnega obračuna, ko so štirje moški napadli dva umetnika in njune barve metali po stopnicah. Smo v neenakopravnem položaju v primerjavi z očitno številčnejšo skupino na drugi strani, ki jo uradno ali neuradno podpirajo različne strukture v državi. Velikokrat njihovo početje podpirajo državljani, drugi pa se jih bojijo, zato sklonijo glave in odidejo dalje.

Še enkrat bi rad poudaril, da je poslikava Lesje Ukrajinke delo dveh ruskih umetnikov. Številni Rusi so za svoj trenutni dom izbrali Beograd in Srbijo, država pa se je odločila, da jim bo dala prostor in jim dovolila, da se naselijo tukaj.

Mislim, da niso imeli veliko izbire. Trenutno obstajata dve možnosti za ljudi iz Rusije, ali Gruzija ali Srbija. Kar se tiče Rusije, je to država s 150 milijoni ljudi, ki jih nikoli niso nič vprašali. Preprosto povedano, Rusija nikoli ni bila in tudi zdaj ni demokracija. V tem smislu ljudje ne morejo biti odgovorni za politične odločitve in dejstvo, da jih veliko podleže očitni propagandi, ki jo zagovarja država, je preprosto stvar človeške narave. To dobro vemo, saj Srbi živimo v podobni družbi. Obstaja pa veliko ljudi, ki propagandi ne verjame. Zelo pogosto gre za bolj izobražene ljudi, in to je ustvarilo zanimivo delitev v ruski družbi, ki se je pojavila tudi v Beogradu. Večje število dejavnosti, usmerjenih proti ruski agresiji na Ukrajino, dejansko izhaja od ruskih državljanov, in to je nenavaden pojav – tega zagotovo nismo pričakovali. V mestu poteka veliko protestov, ki jih organizirajo ruski državljani, ki nosijo ukrajinske zastave in ruske zastave miru, to so ruske zastave brez rdeče barve – brez simbolike krvi (prostovoljno prelite za narod). Večina teh ljudi je v izjemno ranljivem položaju: tukaj bivajo z enomesečnimi turističnimi vizami, zato so prisiljeni zapustiti državo vsakih 30 dni, da bi vanjo ponovno vstopili, vedno z enakim tveganjem, da se njihovi vizumi na meji ne bodo podaljšali, v tem primeru pa bi bila zanje edina možnost vrnitev v Rusijo, kjer jih čakajo morebitne posledice. To zahteva močna prepričanja in posameznikov pogum, ti ljudje nas učijo zelo zanimivo lekcijo o državljanski odgovornosti. Poleg tega so tukaj neformalne organizacije, kot je Rubs (Rusi, Ukrajinci, Belorusi



Mural Lesje Ukrajinke

Vir: Liceulice

in Srbi proti vojni), pisateljsko rezidenco pa smo posvetili tudi ukrajinskim pisateljem, ki so v izgnanstvu, poleg tega, da tukaj pozdravljamo Ukrajince. Malo so šokirani, ko pridejo sem in vidijo, kaj se dogaja, saj jim je nepredstavljivo, da obstaja nekakšen prostor, kjer Rusi in Ukrajinci delujejo skupaj, v imenu istega cilja, in kjer prebiva ruska empatija za dogajanje v Ukrajini. Tako smo se znašli v bizarnem položaju, v katerem so ruski umetniki ustvarili mural ukrajinske pesnice in so jih napadli proruski Srbi, vse skupaj pa je postalo noro do te mere, da je noro vse okoli nas.

Gleb Pušev in Anja Gladiševa sta poleg tega, da sta avtorja murala, avtorja stripov, ki so nastali po začetku napada na Ukrajino 24. februarja lani. Mi lahko poveste kaj več o njunem delu?

Gleb in Anja sta par, ki je pobegnil iz Odese. Gleb Pušev je fantastičen stripovski ilustrator, ki riše serijo kratkih avtobiografskih stripov z naslovom »Moj Beograd«, kjer govori o razlogih, zakaj je prišel sem. Anja pa ustvarja kombinacijo besedila in slike, ki je zelo podobna stripu, vendar z več ilustracijami. V vsem, kar ustvarjata, je močna avtobiografska in politična žilica. Pri nas je bivala tudi umetniška skupina Čto Delat iz Sankt Peterburga. So politično aktivni: izvajajo javne akcije, ki so neposredno povezane z najsijajnejšim obdobjem ruske avantgarde, Rusijo pa so protestno zapustili. Gostili smo tudi razstavo kolažev Hane Janevske iz Ukrajine, ki biva v naši rezidenci. Resnično poskušamo odpreti ta prostor – prostor, v katerem se ljudje iz teh različnih okolij srečujejo – in razviti nekakšno mrežo, ki temelji na potrebi po prepoznavanju naše skupne človečnosti v precejšnjem mraku, ki tukaj vlada. V tej državi živijo ljudje, ki prihajajo iz Ukrajine in so bili ob prihodu na preži. V resnici se imajo tukaj lepo; pravzaprav se ne počutijo zelo ogrožene. Morda imajo kakšno izkušnjo, morda celo kakšno neprijetno izkušnjo, ki jih zmede, zgrozi ali popolnoma šokira, ni pa to nekaj, kar odločilno vpliva na njihov odnos. To je zato, ker se lahko ukvarjajo s tem, kar je dobro v naši družbi, kar res obstaja, kar koli si že ljudje mislijo.

Pogovarjal se je Dejan Kožul

Prevedel Jean Nikolič

Objavljeno z dovoljenjem Liceulice in Mednarodne mreže cestnih časopisov INSP

Notes

Ko sm bla jst klinka, sm komi čakala poletje, da grem u Bosno. Tisto neskončno hvatanje krivin čez Gorjance pa "Kao nikotin" od Nataše Bekvalac na repeat do Kladeše, ker cd preskakuje vse druge komade. Une kifle za pol marke pa eurokrem iz prve svetovne vojne. Pa Jose Armando, oven od sosedu, k garija mojo babi dol po hribu. Teženje dediju v garaži tok cajta, da nas nažene v gozd se igrat do kosila. In čez 20 let zveš, da je ta gozd pač minsko polje. Ampak ti si se vsako leto tam igral lopove pa policaje pa si še vedno živ.

Enkrat je stric zaklal kokoš. Jst sm jotala tri ure, vsi ostali otroci so se smejal, ker je kokoš brez glave še zmer tekla po hribu. Bratranec mi je reku, da sm plačipička, jst pa njemu da mu noge smrdijo. Ampak nasledn dan smo spet frendovski igral guze. Babi nam je za malco dala kiflo pa paradajz. In to je blo to. Veselje pa bez brige. Tapkaš nalepke na stopnici od marketa. V Bosni. Lajf.

Slišanje glasov:

ČUDNA BABA

Moje bizarno življenje.

V slikah.

V filmih.

Igralka v paraleli.

Ljubila svojega.

Rodila lastnega.

Zbežala od vseh.

Na pot v norost.

Pozabila,

da bi lahko preživela.

Zločinka v afektu.

Pred kamerami sveta.

Bizarnost mojega življenja

me trga na kose.

Celice telesa norijo.

Bizarnost lastne sebe

je neverjetna.



OpenClipart-Vectors

Tunel Časa me vzgaja v zrelo osebo, me uči življenjskih resnic, ki veljajo zame.

Spreminjam se z leti. Prioritete so drugačne.

Prav tako hodim po tem Tunelu Časa z upanjem in mi življenje podari ljudi »odprti misli«.

Včasih je v Tunelu Časa Tema, takrat zaprem oči in se prepustim.

Vedoč, da je nekje čez, na koncu, luč.

Moj vlak se večkrat znajde v Tunelu Časa išoč samega sebe.

V tej temi se pokažejo zrnca kristalov Duše.

Ko iz Tunela Časa pridem na Svetlo, se ti kristali svetijo z močjo obrušene bolečine.

Ljudje pridejo v moje življenje za nekaj časa, nato jih Čas usmeri drugam.

Za nekatere imam dobre misli še zdaj ... prijatelji, ki postanejo znanci. Vesolje me obda z enako mislečimi. Za nekaj Časa. Nekateri ostanejo v stiku, drugi ne.

Tunel časa je

Življenje.



ElisaRiva

Celota

Podzavest mi nagaja, včasih se mi zdi, da ne vem, kaj je res. Ali sem budna ali sanjam?

Moje misli so nekje vmes, na začetku podzavesti ali na koncu sanj.

Počutim se sama v mislih, ali še kdo podobno razmišlja?

Moja zavest le prenaša podzavest. Zavestno sem omejena, toda podzavest je pogumna. Želim si razumeti obe stanji. Toda ne gre mi še.

Sem ženski pol celote, plus ženskega atoma. Skrivnosti veselja. Če nimaš svoje polovice, postaneš sam sebi Celota.

V meni utripata Plus in Minus.

Jing in Jang.

Sprejela sem to dejstvo in mi je lažje v duši.

Čas

Kaj je čas?

Minuta? Sekunda?

Obdobje? Večnost?

Minuta, ki je dolga kot večnost, ko čakaš, da štempljaš delavnik?

Sekunda, ko počti avtomobilska nesreča?

Obdobje korone s predpisi, ukrepi, ki jezijo epidemijo?

Večnost, neulovljiva za vsakega, četudi se tisočkrat povrne v življenje?

Čas, koliko ga imamo po vesoljnem merilu?

Kdaj se čas osebno ceni? Ko si pred smrtjo?

Ko si želiš, da ti Čas da Čas za pokoro?

Nedoumljivi večni pojem,

ki ga ljudje ne bomo nikdar razumeli.



Cler-Free-Vector-Images

Navadni dnevi

Rutina življenja ...

Človek potrebuje spremembo ter nov pogled na Svet.

Navadni dnevi se lahko vlečejo v nedogled. Prekine jih zavestna misel ali pa nesreča, ob kateri se zbudiš.

Navadni dan je varna rutina, brez globokega zavedanja.

Zato človek sanja.

Sanja o spremembah, razmišlja v prihodnost. Čeprav te včasih lovi teža preteklosti.

Rutina navadnega dne te lahko pokoplje. Živa bitja smo, s sanjami.

Rutina ali fantazija, oboje te lahko pripelje v norost.

Ceniti rutino navadnega dne je utesnjujoče.

Želje, hrepenenja, sanje so včasih nerealne, toda dajejo iskro upanja.

Sprejeti ali čakati na boljše dni brez spremembe na sebi je jalovo početje.

Teža navadnih dni je varnost.



OpenClipart-Vectors

Čudna baba

Čudakinja sem, ki vstaja ob pol dveh.

Do četrte ure pijem že drugo kavo.

»Rad bi bil normalen,« pojejo – meni to ne bo nikoli uspelo.

Večna tema noči je moja prijateljica.

Ko ptice začno svojo serenado, pospravim, zakurim, zalijem.

Vse, kar se počne podnevi.

Čakam, ura je devet, da bi šla spat, pa ne gre.

Misli so nekako »debele«, teža njih proizvaja adrenalin.

Utrujena, vendar ne za zaspati.

Kam se svet vrti? V črno luknjo?

Prisluhi so z mano in kričijo, naj grem spat.

Evo, ugasnem računalnik in me ni.



ArtsyBee

Barbich

IZGUBLJENA DUŠA

Oh, fant, kaj delaš s seboj?
Ne vidiš znakov vseh,
izgubljaš se,
utapljaš, v globine toneš.
Če boš popustil, bo hudič zmagal
in verjetno boš na Žalah pristal.

Vem, da bolečina huda je,
ampak moraš se boriti.
Hoditi po pravi poti,
paziti na korak svoj.
Še en korak v smer napačno
in končal boš tam, kjer si bil že.

Celo življenje vlekel sem poteze slabe,
veliko napačnih naredil stvari,
bil človek slab sem,
se potepal, odgovornosti se otepal.
Po pobočju kot kamen se kotalil,
dokler na dnu nisem pristal.

Velikokrat gledal zlu sem v oči,
videl razočaranje in bolečino ljudi.
Obiskoval najslabše kraje,
v njih srečal najslabše ljudi.
Pri tem samega hudiča spoznal,
na koncu njegov suženj postal.

Zadnji cent sem za drogo dal,
dihal, varal, kradel in lagal.
Ker nič drugega zanimalo me ni,
sem v podganjem gnezdu preživel dni.
Se v podganje igre zapletal in pretepal,
včasih poražen, včasih zmagovalen.

A kot zmeraj v podganji igri
pazljivost enkrat popusti,
ker vaba je presladka,
se prej kot slej za rešetkami konča.
Ker veš, da narobe stvari storil si,
se tega nikakor pozabiti ne da.

V zaporu teče čas počasi,
časa za premislek je na pretek.
Želiš si zapustiti podganjo igro,
ampak ne znaš in ne veš, kako.
Telesne in čustvene bolečine prehude so.
Sprijazniti se s tem, kar storil si, je pretežko.

Kljub vsemu najdem moč notranjo
in trezen začnem živeti pošteno.
Živim normalno, po družbenih pravilih,
najdem službo si, končno služim pošteno.
A življenje spet se z menoj poigra,
srečno se samo v pravljici konča.

Bolezen zahrbtna preseneti me,
ampak se sprijaznim z njo.
Ker se ne morem več preživljati sam,
postanem socialni problem,
zato prosim uradnike in se ponižujem,
brez te miloščine se pošteno živeti ne da.

Veliko let trudil sem se,
se držal vseh družbenih pravil in norm.
Kljub temu pa na koncu
bolan, trezen in brezdomen postal.
Za družino ne obstajam, vsi zapustili so me,
družba me ima za parazita, državi vseeno je.

Kaj naj naredim, sprašujem se.
Naj se vrnem v podganjo igro spet?
S prodajo drog uničujem življenja druga,
peklo na zemlji neznanim družinam ustvarim.
Ni šans, da bi spet postal, kar bil sem že,
samo zato da bom jaz lahko normalno živel.

O, dragi Bog, pomagaj mi,
Prosim, dobiček življenja prinesi mi,
da se končno hudiču v obraz nasmejim,
mir v svojem srcu in duši doživim.
Si oprostim, kar naredil sem sebi in drugim,
in olajšan bremena končam svoje dni.

Mata

FORENZIKA

To je zgodba o moji nočni mori, moji ujetosti. O mojem pomanjkanju svobode. Prvič sem bil zaprt. Drugače sem izredno nenasilen človek. To je bilo moje prvo kaznivo dejanje in nasploh prvo dejanje nasilja, v katero sem bil prisiljen. Niti se ne tepem niti ne delam pizdarij (kot so kraje, ropi, izsiljevanja), česar mi sodišče sicer ni verjelo, ampak zgodbo o tem bom napisal kdaj drugič.

Zdaj bom pisal o kraju, ki me bo preganjal do konca življenja.

Bil sem zaprt na Forenzični psihiatriji Maribor, ki jo bom odslej imenoval Forenzika. In »mučenike« te ustanove bom imenoval pacienti, kot se tudi uradno imenujejo, čeprav v resnici niso nič drugega kot zaporniki. Morda še niste slišali za Forenziko ... To je menda tudi najboljše za vas. Kajti to je kraj, kjer se nedvomno nočete znajti. Je nekaj med bolnico in zaporom. A huje od obojega. Tja pošljejo tiste, za katere sumijo, da so bili v času kaznivega dejanja neprištevní. In jim zato sodišče določi obvezno psihiatrično zdravljenje v tej ustanovi. Čeprav je bivanje tam zelo daleč od kakršnega koli zdravljenja. A o tem kasneje.

Bil sem že v priporu, bil sem na cesti in ničesar od tega ne bi nikomur privoščil. A Forenzika je neprimerljivo hujša. Saj ne nujno zaradi pacientov ali osebja. Med njimi (osebjem) so nekateri prav iskreno prijazni, strokovni in človeški. Ne bi poimensko, da koga ne izpustim, a na določene imam izjemno prijetne spomine. So pa tudi taki, za katere imaš občutek, da se dobesedno izživljajo. In so taki, ki prihajajo pijani v službo. Nekateri za novo leto, nekateri pa kar tako občasno, kar je še toliko hujše, ker od tebe zahtevajo (tudi po izpustu) popolno abstinenco od vseh psihoaktivnih snovi, tudi alkohola. Ampak pustimo zdaj to.

Za obsojence hujših kaznivih dejanj je dobra lastnost Forenzike ta, da lahko traja ukrep obveznega zdravljenja največ pet let. Več kot pet let ne moreš biti tam. Kar je recimo za morilce, ki se jih tudi nekaj najde, zelo ugodno. Je pa tudi res, da te lahko po petih letih pošljejo še v socialnovarstveni zavod. Hrastovec denimo. Kar je pa spet neke vrste zapor. Spet si zaprt in spet nimaš svobode. In tam si lahko do konca življenja. Hujše kaznivo dejanje storiš, večja je možnost, da te pošljejo tja. Slaba lastnost Forenzike v primerjavi z zaporom pa je, da se je nikoli ne rešiš. Tudi ko te spustijo na prostost, te nenehno preverjajo. In če narediš eno samo napako, kot je recimo, da se napiješ ali zadeneš, greš nazaj sedet. In to vedno znova. Nov ukrep, novih pol leta do pet let. Vsakič znova. Tako se nekateri pacienti vedno znova vračajo, ne da bi storili kakšno novo kaznivo dejanje.

Mene so zaprli leta 2019. Prve tri mesece sem bil v zaporu na Povšetovi, ki so bili proti Forenziki prave počitnice. Da ne bo pomote, tudi klasični zapor je sicer prava muka. Pustimo zdaj paznike in zapornike, ki niso vedno lahki za prenašati, najhujše je, da nimaš svobode. In svoboda je največja dobrina, ki jo imamo, a se tega niti ne zavedamo, dokler nam je samoumevna oziroma nam ni odvzeta. Kdo bi si mislil, da bom prišel z dežja pod kap. Lepega dne sem v zapor prejel pošto, da se moram zglasti na Forenziko v Mariboru. In to šest mesecev pred glavno obravnavo. Baj se je tako odločil moj odvetnik. Ni bilo možnosti pritožbe. Niti časa, da bi se psihično pripravil. Pol ure za tem, ko sem dobil pošto, so že prišli pazniki pome v sobo. Kam se odpravljam, nisem vedel, sem pa imel močan šesti čut, da grem nekaj na slabše. Koliko slabše, se mi niti sanjalo ni. In tako se



Rade Nikolić

je začelo novo obdobje mojega življenja, ki je v moji glavi trajalo neskončno dolgo in za katerega sem mislil, da se ne bo nikoli končalo.

Na Forenziki so trije oddelki. Zaprti oddelek, polzaprti in odprti. Čeprav sta v resnici zaprti in polzaprti oba popolnoma zaprta. Na obeh oddelkih imaš na voljo od pol do ene uro sprehoda na dan v atriju, ki je v bistvu majhen betonski prostor, obdan z veliko stekleno ograjo. Tam ne moreš početi ničesar razen hoditi v majhnem krogu. Za ta t. i. sprehod bi bilo skoraj bolje, da ga sploh ne bi bilo.

Na odprtem oddelku imaš načeloma dovoljene izhode v park in občasne izhode v mesto za nekaj ur ter vikend izhode domov vsakih 14 dni oziroma kakor se zмениš z zdravnikom. To je pa v redu. Le da v času korone ni bilo izhodov v park ne v mesto, in tudi vikend izhodov ne. Tako so bili v tem času, ki je trajal tri leta, vsi oddelki zaprti. Jaz, ki sem prišel ravno pred korono, sem bil skoraj ves čas, razen zadnjih nekaj mesecev, popolnoma zaprt in odrezan od zunanjega sveta. Trenutno so vikend izhodi aktualni, in to je odlično. Jaz sem jih imel le zadnja dva meseca.

In kako poteka dan na Forenziki? Vsak dan je bujenje ob sedmih zjutraj, s čimer sicer ne bi imel težav, vendar te zvečer pred spanjem našopajo z abnormalno količino zdravil, od katerih si totalno zakomiran in komaj veš zase. Zato je vstajanje vedno znova muka. Takoj zatem je razgibanje, ki ga vodi eden od pacientov, kar je objektivno spet super zadeva. A ker si v to prisiljen in ti gre Forenzika že tako na jetra, ti gre tudi to na živce. Nato zajtrkujemo, po zajtrku pa poteka skupina z delovno terapevtko. To naj bi imeli zato, da ohranjamo delovanje možganov, miselne procese in spomin, z drugimi besedami, da kognitivno čisto ne propademo v letih izolacije. V praksi je to videti tako, da rešujemo vaje iz prvih razredov osnovne šole.

Glede na to, da je kar nekaj pacientov, ki imajo nadpovprečni inteligenčni kvocient in so tudi precej razgledani, je to za njih mukotrpno delo in zabijanje časa. Je pa tudi res, da je določen odstotek pacientov takih, ki imajo precejšnje duševne in umske težave že od mladih let in posledično nedokončano osnovno šolo, pa so jim še te vaje pretežke. Bi rekel, da je na Forenziki takih ljudi malo, manj kot pol. Večina jih je (vsaj zdi se tako) povsem normalnih. Resda so storili kaznivo dejanje v trenutni psihozi ali pod vplivom drog ali oboje, a načeloma se zdijo popolnoma v redu in bi bil zanje po mojem mnenju primernejši zapor. Tu sem spoznal kar precej zelo v redu ljudi, s katerimi imam tudi zdaj stike. To je s tistimi, ki so že spuščeni ali imajo vikend izhode.

Kaj pa se sicer počne na Forenziki? Na voljo imaš sobo, v kateri so nastanjeni po štirje pacienti. Soba je sicer odprta in imaš na voljo izhod na hodnik, ki je širok kaka dva metra in dolg okoli 20. In na tem hodniku brez oken, kjer ti ves čas v glavo sijejo nadležne neonke in kjer sta v poletnem času neznosna vročina in izredno slab zrak, se giblje 20 ali več pacientov gor in dol, cele dneve, dan za dnem, en in isti hodnik. In to je vse, kar se lahko počne. Na voljo je sicer tudi dnevni prostor/jedilnica, kamor se lahko umakneš in usedeš, če imaš srečo. Tam je kavč, na katerem je prostora za tri do štiri osebe, a je več ali manj ves čas zaseden. Ostane ti še postelja v že omenjeni sobi. Tako da ves čas ali hodiš po utesnjenem hodniku ali pa ležiš. Dan za dnem, mesec za mesecem, leto za letom.

Da ne omenjam, da si lahko za vsako malenkost poslan nazaj na

zaprti oddelek, kjer te po možnosti privežejo. Jaz sem se некоč menda naslonil na radiator, in ko mi je sestra rekla, da tega ne smem, sem se umaknil in opravičil. To je bilo, prisežem, vse, kar se je zgodilo. Nato me je ta ista sestra v roku pol ure poklicala, da me bodo poslali na F1 (zaprti oddelek). Češ da sem jo nekam poslal in se pritoževal. Imam priče, da tega nisem storil, ves čas po dogodku sem bil namreč v dnevnem prostoru in nihče od pacientov ni ničesar slišal. Očitno je imela sestra slab dan. Nato so me poslali na F1, kar pomeni strožji režim, manj ugodnosti, pa še cel dan moraš biti v pižami. Me pa na srečo niso privezali. So pa zato veliko mojih prijateljev, sopacientov. To pomeni, da te privežejo na posteljo, roke ob telo, da jih ne moreš premikati, niti glave ne moreš obrniti, kaj šele da bi lahko pil vodo ali šel na toaleta. Dobiš plenico. In tako si cel dan, nekateri tudi dva dni v negibnem ležečem položaju, v plenici, zadrogiran do konca, a kljub temu zaradi nemogočega položaja ne moreš spati. Da ne omenjam, da so bili nekateri privezani vsakih 14 dni. Ker je to po trditvah nekaterih zdravstvenih delavcev baje dobro za njihovo zdravstveno stanje.

Tudi sam sem bil privezan, a ne na Forenziki, temveč na UPK Polje, kamor so me poslali čisto na začetku, še pred Povšetovo in Forenziko. To je bilo pa sploh nesmiselno in brez pomena, saj nisem naredil popolnoma ničesar. O tem prihodnjič. To poglavje bom zaključil in vam pisal še naslednjič. Lep pozdrav vsem in uživajte na svobodi!

Nesmrtni

MOJA POT 7: (NE)VIDNA

Nikoli nisem marala pretirane pozornosti ljudi okoli sebe, res pa je, da kot otrok nisem bila tako sramežljiva in zadržana, kot sem postala kasneje. Spominjam se, da je bilo celo obdobje, verjetno okrog deseta leta starosti, ko sem razmišljala o tem, da bi postala filmska igralka. To so bile zgolj otroške želje, le ene izmed mnogih, saj sem si vmes želela biti tudi gasilka, zdravnica, profesionalna košarkarica in zagotovo še kaj. Prav tako pa se spomnim, da sem svojim razmišljanjem o prihodnosti rada dodala tudi to, da bom некоč imela pet otrok (zakaj točno ta številka, ne vem, morda zato, ker jih je toliko imela tudi moja stara mama, a je eden izmed njih žal že pokojni), vsaj enega psa in hišo. Kar ambiciozni načrti, mar ne? Ko zdaj razmišljam o njih, bi lahko celo zapisala, da so bili malce (pre)drzni, saj kot otrok še nisem vedela, da v življenju ni čarobne paličice, ki bi nam brez truda in ovir pričarala vse, kar si zaželimo. Trenutno me najbolj od vsega tega na trenutke bremeni, da sem pri 24 letih še vedno samska, brez ene same resne zveze iz preteklosti. To ni tiste vrste skrb, ki nas spremlja ves čas in nas sili, da čim hitreje nekaj postorimo v smeri rešitve, saj o tem ne razmišljam vsak dan. Večino časa sem namreč povsem zadovoljna s svojim trenutnim življenjem in tudi s tem, da nimam partnerja, se ne obremenjujem preveč, saj imam k sreči okoli sebe dovolj ljudi, ki me imajo radi in v družbi katerih se počutim sprejeto, razumljeno in zaželeno. Seveda tudi ljubljeno, pa vendar pridejo trenutki, ko me obidejo intenzivni občutki osamljenosti in strahu, da bom vse življenje samska in si nikoli ne bom ustvarila družine, ki bi si jo želela imeti. K tem mislim me včasih privedejo pogovori, v katerih prijateljice omenjajo svoje fante in razlagajo, kaj vse počnejo skupaj in kako lepo se imajo, kar jim iskreno kar malo zavidam.

Zavedam se, da v razmerjih nikoli ni vse zgolj lepo, kar sem nekaj časa doživljala tudi skozi odnos svojih staršev, ki je bil pred leti tako slab, da sem nehala verjeti v pravo ter iskreno ljubezen in se odločila, da bom sama raje vse življenje sama, kot da bi doživljala kaj takega. A lagala bi, če bi trdila, da si tega želim še vedno, saj menim, da so partnerske zveze lahko tudi medsebojno spoštljive, ljubeče, zveste in iskrene, brez dvoma pa je za to potrebno veliko dela, medsebojnega dogovarjanja, razumevanja, sprejemanja, odpuščanja in še marsičesa. Tega me ni strah, z veseljem bi se podala na takšno pot in vanjo vlagala največ, kar bi bilo v moji moči, potem pa bi čas pokazal, ali sva z osebo pripravljena na skupno življenje. Česar se najbolj bojim, je to, da nikoli sploh ne bom spoznala osebe, ki bi jo v tolikšni meri pritegnila, da bi si me želela bolje spoznati in mi na ta način izkazala naklonjenost. Do teh strahov so me pripeljale izkušnje, saj sem imela doslej vedno, ko sem bila kje v družbi, občutek, da sem nevidna, kakor bi bila iz stekla in bi vsi fantje gledali mimo oz. skozi mene, ne da bi me sploh opazili. Obenem pa se mi v razmišljanje velikokrat prikradejo dvomi o tem, ali sem sploh dovolj dobra za kogar koli, ali si sploh zaslužim koga, ki bi bil pripravljen živeti z mano in me sprejemati takšno, kakršna sem, z vsemi napakami in nepopolnostmi. Čeprav so bojazni o tem, da bi ostala »steklena« deklica, ki ji noben fant ne bi namenil pozornosti in bi ostala spregledana, včasih neprijetne in me obremenjujejo, ohranjam upanje, da bo sonce, ki je v zadnjem letu že posijalo v moje življenje v obliki zdravja in dobrega počutja, svoje žarke usmerilo tudi tako, da bo moje nevidno steklo ustvarilo kakšen sijaj, ki ga bo kdo opazil.

Rebeka

Kraljevi recenzor:

KONCERTNI UTRINKI

Julijska neznosna vročina, nad katero smo ob poznih koncertnih večernih urah bentili in zaradi katere smo se smilili sami sebi, se je avgusta izkazala za nedolžno. Ob tej priložnosti zato izražamo tudi popolno solidarnost z vsemi prizadetimi na poplavljenih območjih naše dežele in upamo, da bodo njihove skrbi čim prej minile, težave in posledice pa bodo čim prej odpravljene.

Zato le na kratko pregled nekaterih koncertnih dogodkov v juliju. Širom, Kuunatic in Azu Inu Eli so nastopili 5. julija v Gali hali, naslednji dan so v Celici nastopili akustični Koala Voice, 17. julija so na poletnem odru Trainstaion SubArt v Kranju nastopili Mike Stern Band, na Defoniji v Klubu Gromka so nas



NeSeBat

Foto: Jože Balas



SUBBURBEN

Foto: Jože Balas



THE OMY

Foto: Jože Balas



CP UNIT

Foto: Jože Balas



KUUNATIC

Foto: Jože Balas

27. julija razvajali Subburben in CP Unit, 29. julija na festivalu »In Memoriam prof. Peter Hafner«, v Kulturnem domu Železniki pa so nastopili še NeSeBat in The Omy. Vsi naštetih koncerti so bili odlični!

Jože Balas, Foto Note



MIKE STERN BAND

Foto: Jože Balas



ŠIROM

Foto: Jože Balas

KINODVOR: NOSTALGIJA

Včeraj smo si v Kinodvoru ogledali film Nostalgija. Film se te dramatično dotakne že v eni izmed uvodnih scen, ko pride Felice (glavni lik) v svoj rojstni kraj Neapelj obiskat svojo ostarelo mater, ki je neizmerno ganjena, ko se njen sin pojavi pred vhodnimi vrati. Po 40 letih se je vrnil iz Egipta in nekatere stvari v Neaplju so se bistveno spremenile, nekatere pa čisto nič. Felice skrbi za svojo mamo, kakor je ona nekoč skrbela zanj. Čez nekaj časa mame umre. V mestu je že prej opazal sumljivo dogajanje, a po pogrebu matere vse skupaj postane še bolj bizarno. Nekdo mu ponoči na stene stanovanja napiše, da naj izgine. Med gledanjem filma spoznavamo, da glavni lik obuja spomine iz mladosti, predvsem na najboljšega prijatelja Oresta, za katerega se izkaže, da ga ljudje v okolici zdaj poznajo pod drugačnim, ne tako lepim vzdevkom. Kljub mnenju drugih, da naj raje odpotuje drugam, Felice vztrajno raziskuje naprej, dokler z Orestom po dolgih letih ne spregovorita ... Več izveste ob ogledu filma, ki je bil zanimiv in napet, malo žalosten, a to spada k drami. Hvala Kraljem ulice in Kinodvoru za brezplačne vstopnice.

Larissa



Vir: Kinodvor

Perfekten film. Zelo mi je bil všeč. Popelje nas v Neapelj. Odlično prikaže človeške odnose, posameznika in njega kot del družbe. Z utrinki iz otroštva vidimo potrebo po soočenju dveh nekoč dobrih prijateljev, ki pa ju življenje odpelje po različnih poteh. Dober in slab. Ali pa oba enaka. Kakor za koga. Hvala Kinodvoru za karte!

Xena

Najave:

6. 9., Klub Gromka: DEFONIJA – The Gatherers & Vomitatrix

30. obletnica AKC Metelkova mesto: IGNOROFONIJA/DEFONIČNI IGNOR

Ignorofonija ali defonični Ignor je skupna in skupnostna prireditev, ki jo koncertni cikel Defonija in platforma Ignor v Gromki pripravita za obletnico AKC Metelkova mesto. Za uvod bo imel slavnostni nagovor Miha Zadnikar; imamo izbrano poezijo, ki se tokrat interpretacijsko stopnjuje do kričanja, kajti večer bodo sklenili Vomitatrix, nova zasedba iz Brooklyna, NYC. Na odru bodo noizerka, zelo posebna glasovna veščakinja Gyna Bootleg, kitarist Rick Eye (doma iz Teksasa), »bobenbas« pa tvorita nenadkriljiva Tim Dahl in Weasel Walter, ki ju tukajšnje občinstvo pozna (vsaj) iz bendov Lydia Lunch Retrovirus, The Flying Luttenbachers, navsezadnje pa sta bila tudi v prvi ameriški zasedbi naših dobrih znancev CP Unit. Vomitatrix igrajo, kakor sami pravijo, dadaističen in psihedeličen acid-grind. Prav na samem začetku večera, pred poezijo, pa bomo slišali The Gatherers, mladi »jugoslovansko-brazilski« kvartet iz Danske, z novim jazzom nas bodo pogostili oziroma predstavili svoj album: Luka Zabric (altovski saksofon), Nikola Vuković (trobenta), Tin Džaferović (kontrabas) in Luís Oliveira (bobni). Zasedba se je zbrala v studiu aprila 2019 in igra kompozicije svojih članov, pri čemer preseže ohlapen okvir in vztrajno dela na tem, da v izvedbi pušča čim več svobode.

23. 9., Kino Šiška: God Is An Astronaut & Shadow Universe

Irska četverica God Is An Astronaut je do danes izdala deset studijskih albumov. Zadnjega, Ghost Tapes #10 (2021), bodo predstavili tudi na koncertu. Bend vsakič priredi nepozaben nastop, ne le z glasbenega, temveč tudi vizualnega vidika.

Njihovi koncerti veljajo za spektakularne eksplozije zvoka in svetlobe, ki v spominu ostane še dolgo po dogodku, čemur lahko pritrdi tudi vsakič številčnejše občinstvo. Po dveh dekadah obstoja ob zasedbah, kot so Godspeed You! Black Emperor, Mogwai in Sigur Rós, velja za eno vodilnih imen v žanru, zato komaj čakamo, da nas ponovno obišče. Ogrevale bo domači instrumentalni dvojec Shadow Universe, ki k post-rocku pristopa skozi prizmo filmske glasbe, pri tem pa ustvarja lesketajoče se zvočne krajine, nabite s pripovedjo in atmosferiko.

25. 9., Kino Šiška: Fanfare Ciocărlia

Fanfare Ciocărlia, godba na pihala iz odmaknjene romunske vasi, je ena tistih malo verjetnih zgodb, ki jih lahko napiše samo glasba. Dvanajsterica že več kot 25 let osvaja svet s svojo edinstveno mešanico tradicionalne vzhodnoevropske glasbe, džeza, popa in rocka. Z nora natančnostjo in vratolomnim tempom vas bodo popeljali na divjo vožnjo skozi obsežen repertoar priljubljenih kulturnih skladb, od punka do klasične glasbe. Njihovi nastopi so veselo slavljenje življenja, polni udarnih sunkov tub in tenorskih rogov, prepletenih z divjo kakofonijo trobent in saksofonov. To je bend, ki želi ljudem pričarati nasmeh na obraze in jih razplesati do jutranjih ur. Njihova nalezljiva energija jih je med drugim popeljala na slavno serijo NPR Music Tiny Desk Concert, jim je prislužila pohvale medijev, kot je The Guardian, in nagrado Songlines Music Awards.

Zbral in uredil: Jože Balas, Foto Note

PODMORNICA NA SUHEM

Spet vas lepo pozdravljam in vam pošiljam nekaj po navdihu, kot mi je Jean svetoval. Lahko bi vam poslal tudi nekaj o tekočem dogajanju, a bi se počutil kot novinar. Ni pa izključeno, da to storim. Imel sem tudi nekaj težav z računalnikom, kar večinoma povzroča to, da nimam dostopa do interneta. To, kar pišem, je tudi zapis preobrazbe človeka, saj iz zapora nihče ne pride več tak, kot je bil pred odhodom vanj. To sem že večkrat slišal in dolžina dosojene kazni ima velik vpliv na preobrazbo. Verjamem tem besedam, ker preobrazbo čutim tudi sam, le referenčne točke nimam. Učinek izolacije od zunanjega sveta mora imeti vpliv na človeka na mnogih ravneh. V dobi hitrih povezav še toliko bolj. Počutim se, kot bi se prestavil v drug čas, v preteklost.

Nikoli se nič ne zgodi na način, da bi bil zadovoljen, vedno sem lahko le sprijaznjen. Če občutim zadovoljstvo, je to le kratek trenutek. Biti zadovoljen v priporu ali zaporu je nedovoljeno. Dovoljeno je biti sprijaznjen in prepričati se moram, da je to stvar izbire. Učim se prevare in mogoče je to način, da ubežim občutku vklenjenosti in pristriženih kril. Prevara je tisto, kar me lahko povzdigne nad to dosojeno vsakdanjost. Prevara postaja nujni del obstoja in zadovoljstva, ki ga želim občutiti, a tega ne sme nihče opaziti, saj mi zadovoljstva nihče ne privošči in veliko se jih odloči potruditi, da mi to zadovoljstvo čim prej izniči, če ga le zaznajo. O tem sem prepričan in nihče me ne bo prepričal drugače. Zato si želim postati prevarant, ker to zame pomeni biti zadovoljen na način, da drugi tega ne opazijo. Kljub temu da je v meni zadovoljstvo, se trudim obdržati tako mizeren videz, da ob pogledu name od drugih pripornikov dobim sočutje ali mi celo pomagajo.

Biti zadovoljen je biti prevarant in obratno. Zgodba se piše, ker sem se prisiljen spoprijeti z ekspanzijo časa, ki mi je odmerjena. »Je to kazen?« se sprašujem. Čas ne more biti kazen. Zaporna kazen je opredmetena in fizično občutljiva. Zaporna kazen je omejitev gibanja in odvzem mnogih sredstev, ki jih ima posameznik na razpolago v civilnem življenju za določen čas. Nihče ne bo priznal nanašanja kazni, ki jo človek občuti v duši. Obstoj take kazni je nedokazljiv, pa čeprav je cilj vsake kazni ravno strel v dušo. Cilj te zgodbe je obrniti dosojeno kazen in čas v svoj prid, in rezultat, ki je pred menoj, priča o mojem uspehu. Prav ta trenutek mislim, da je čas moj največji zaveznik. Spakiral sem svoje reči. V celici št. 58 čakam na prevoz. Ker ne maram čakanja ali vsaj nikoli nisem zadovoljen le s čakanjem, ustvarjam za seboj sled, kot jo pušča pisalo, ki ga držim v roki. »Brez veze in vsakdanje,« pomislim o zapisanih vrsticah, a jaz vem, da je s takšnim početjem možno omiliti kazen in rezultat je takojšen. Najpomembnejše pri tem je, da se dobro počutim v lastni koži, in to mi pomeni največ. Stigma in predsodki mi bodo sledili na vsakem koraku in nikoli ne bom vedel, v katerem trenutku mi bo to zagrenilo življenje. Ne predstavljam si nikogar, ki bi v podobnih razmerah načrtoval svoje preživetje tako, da postane pisatelj. Tudi sam ne načrtujem tega, a misel na to je prijetna.

Kako je videti premestitev iz pripora v zapor? Prejel sem odredbo o premestitvi, ki je izvršljiva takoj. Prejel sem jo zvečer, kar pomeni, da bom naslednji dan premeščen. Simpatični načelnik Pizda se je že takoj zjutraj pred prvim raportom oglasil. Želel je videti odredbo, kot da je on ni prejel. Želel je videti, kakšen učinek je imela odredba name. Bil je v

naglici. Vedno je v naglici in je to mogoče le njegov način, da se vedno odmakne od nič nujnih pogovorov s priporniki, ki želijo izprostiti kako ugodnost. Vprašal sem, ali naj pakiram, in z njegovega obraza je bilo prebrati pritrdilo. »Čakam befel,« je rekel. To naj bi pomenilo, da se morajo dokončno uskladiti, mi je še razložil. Nisem dvomil o svoji premestitvi še taisti dan. Vesel sem bil jutranjega sprehoda. Sprehajal sem se s Skalo, ki sem si ga izbral za mentorja, a on tega še ne ve. Opaža le, da ga z zanimanjem spremljam in sem rad v njegovi družbi. Mojster krinke in prevare je, in prav to je tisto, kar me zanima in kar mi lahko omogoči zadovoljstvo, ki ga je v deželi, katere glavno čustvo je nevoščljivost, nujno treba skrivati. Med samimi prevaranti se je treba še toliko bolj paziti. Čeprav sem si Skalo izbral za mentorja, to ne pomeni, da sem ob njem lahko nepremišljen, saj je Skala prevarant, ki ne izpusti nikakršne priložnosti za zaslužek. Previdno ga poslušam in sem vedno na preži in se varujem, saj sem tudi sam lahko njegova naslednja žrtev. Vse njegove lekcije so me nekaj stale in prepričan sem, da v priporu ni nikomur za zaupati. Po nekaj krogih sprehajanja sva se s Skalo usedla pod pergolo in igrala šah. Jaz igro šaha rad naredim napeto, kar ni v skladu s pravim igranjem šaha, in to me večkrat stane petaka. Danes ne. Igro je prekinil paznik, ki me je poklical po priimku. »Moram iti,« sem prekinil igro in odšel proti pazniku, ki je stal na nizkem stopnišču, ki vodi z dvorišča v zgradbo. Paznik mi je rekel: »Tako spakiraj. Greš na Dob.« To je bilo ob osmih zjutraj in po nekaj urah sem še vedno v celici št. 58, pijem kavo, kadim cigareto ter zapisujem te vrstice. »Celica tu ali tam,« si mislim. »Samska soba! Brez samske sobe bom ostal!« me zaskrbi, saj sem med desetimi meseci bivanja v priporu prebil le en teden v samski sobi. Tri pisma sem pisal gospe psihiatrinji, da mi izda potrdilo, ki bi mi omogočilo pridobitev samske sobe, in nič. Pismo sodniku, v katerem prosim za podaljšanje bivanja na Povšetovi 5, je šlo naprej danes zjutraj in sem ga odposlal le zaradi napovedi svojega dela, saj v pismu sodniku kot izgovor za podaljšanje bivanja navajam razlog, da pišem zgodbo o Povšetovi 5. Zmoti me simpatični načelnik Pizda. Pravosodni pizdun me je prišel pozdravit in njegova ponujena roka me je presenetila. Simpa Pizda je ostal dosleden svoji policijski pravosodnosti in mi je odvzel mali tranzistor s slovenskim vintage videzom in z veliko močjo. Stari tranzistor je bil tako močan, da sem ga zavijal v brisačo, ker ni imel ekvilajzerja in so visoki toni po zaporu daleč prodirali, ko ni bilo galame. Mali tranzistor ni bil moj, a sem ga želel pretihotapiti, ker ga Skala ni prišel iskat niti me ni povprašal po njem, čeprav sem si ga prav od njega izposodil. V zadovoljstvo bi mi bilo ukaniti lastnega mentorja. Začel sem uživati v malih ukanah. Že to, da nekoga prepričaš, da ti pogleda skozi prste, je ukana.

S seboj imam le tisto, kar si lahko oprtam na lastna ramena, nihče mi ne bo pomagal.

N. Viktor, ZPKZ Dob

MALE VELIKE ZMAGE

Kot nekateri že veste, sem trenutno gibalno ovirana. Imam najhujšo obliko artroze (obrade) kolka. Do tega je pripeljal t. i. septični artritis (koksitis). A naj bo dovolj strokovnih izrazov. Naj vam opišem, kaj sem prestala in kaj sem se iz tega naučila. V Zavod za prestajanje kazni zapora Ig sem prišla komaj živa, močno podhranjena, nakrizirana in s pomočjo bergel. Ko so me pripeljali, že več dni nisem jedla. Po mesecu dni bivanja v priporu so se mi kolki tako vneli, da sem po nekajkratnem obisku urgence pristala na invalidskem vozičku in v plenica. Kakšno ponižanje je bilo to za zame še ne 30-letnico. Dneve, tedne sem objokovala izgubljeno mobilnost, samostojnost. Zapadla sem v depresijo.

Sama nisem mogla praktično ničesar. Nisem mogla v posteljo in iz nje, ponoči sem imela plenice, ker nisem mogla oditi na potrebo. Nisem se mogla sleči, obleči ali obuti. Brez analgetikov ali metadona sploh nisem upala iz postelje na voziček. Zaradi bolečine sem ponoči kričala, jokala kot dojenček. Cimra me je umivala z robčki in mi menjala plenice. Vedno ji bom hvaležna, saj ji tega ne bi bilo treba početi. To naj bi bilo delo zdravstvene službe. Tudi oblačila me je in menjala postelnino ter me včasih namesto sestre peljala pod prho – čez vikend zdravstvenega osebja ni v zavodu. Približno tri tedne sem umirala na obroke. Ničkolikokrat sem razmišljala, kako si vzeti življenje. Bila sem ujeta, a ne v zaporu, temveč sama v sebi. Grozen občutek, ki ga najbolje lahko razumejo ljudje v podobnih situacijah.

Spraševala sem se, kako dolgo bo to še trajalo. Luč na koncu predora je, čeprav šibka, sicer sijala, saj je za moje stanje obstajala rešitev – kolčna proteza. Čakalna doba je 18 mesecev in že čakam, pogoj za operacijo pa je, da sem psihofizično fit. Zato sem se odločila ojačati svoje telo in se nehati utapljati v samopomilovanju. Malo po malo sem začela delati na sebi. Šlo je počasi. Najprej sem začela jesti, nato pa delati na samostojnosti, prva zmaga je bila, ko mi je uspelo sami

v posteljo in celo iz nje! To mi je dalo zagon in tako so se začele moje male velike zmage. Po kakšnem mesecu sem se dovolj okrepila, da sem vstala pred jutranjo terapijo. Ja, tudi to je zmaga, čeprav se morda komu ne zdi. Zavod je pridobil napravo, na katero je pritrdil voziček, in so me z njo lahko peljali po stopnicah, da sem šla lahko na sprehod. Sonce in zrak sta mi dobro dela. Včasih sem celo vstala in na berglah naredila korak ali dva. Šele ko izgubiš mobilnost, zdravje, se zaveš, kako malo cenimo takšne stvari. Jemljemo jih kot samoumevne, danes se tega prekleto dobro zavedam. Ena največjih malih zmag je bila, ko sem prvič sama obula nogavice. Prav ste prebrali. To je bil zame mejnik. Nogavice. Skoraj vsak dan pomislim na to. Potrebovala sem nekaj mesecev, da mi je uspelo. Biti gibalno ovirana me je med drugim naučilo tudi potrpežljivosti. Vse postorim sama, čeprav mi vsakdanja opravila vzamejo precej časa. Vsak dan pometem in pobrišem tla, si skuham kavo, se oprham in se spominjam časov izpred enega leta, ko sem bila povsem nemočna. Cenim majhne stvari, trenutke brez bolečin (ki so redki) in dneve, ko lahko hodim 20 minut brez odmora. To so male velike zmage.

Še vedno čakam na operacijo. Skoraj sem že pozabila, kako je hoditi brez bergel. Pridejo tudi slabi dnevi. Ker sem se rada ukvarjala s športom, mi gre včasih prav na jok, ko gledam druge zapornice igrati odbojko ali badminton, medtem ko si jaz še kave ne morem prnesti. Srce me boli, ko se grem v fitnes raztegnit in vidim ženske izvajati jogo ali meni tako znane vaje. A prišel bo dan, ko bom spet tam. Le trajalo bo. Nato pomislim na tiste, ki tega nikoli več ne bodo zmogli. Kako bi bilo meni, če bi bila trajno na berglah? Ni lahko, sploh ne. A vsaj obstaja upanje in še malo velikih zmag, ki me čakajo. Upam, da ko bom okrevala, ne pozabim tega obdobja svojega življenja, kajti tisti, ki pozabi na preteklost, je obsojen na njeno ponavljanje.

Sabina, ZPKZ IG

PISMO IZ ZPKZ MARIBOR

SPOŠTOVANI »POLBRAT« JEAN NIKOLIČ

Hvala ti iskrena za pomoč pri moji poti iz zavoženega življenja v svobodo. Mariborski zapor sem z močno voljo in vero v teh pol leta spremenil v samostan in kot polbrat pridobil spoštovanje zapornikov ter interno »slavo« Kralja ulice, s katerim se povezuje veliko sobratov zapornikov. Zaradi tega me pustijo pri miru pri mojih »molitvah« oziroma šaolinskih taj či vajah in jogi.

Seveda vsi pravi prijatelji preberejo tudi prispevke v novih Kraljih ulice, ki nam jih pošiljate, ter se radi o tem pogovarjajo oziroma se s tem poistovetijo in komaj čakajo nove izdaje. Ko sem prišel na služenje, so me kar »toplo« sprejeli in namestili v »samsko« celico številka 71, na kateri piše tudi »redar«. Ni naključje, saj je tudi v tem samostanu kljub predpisanemu notranjemu »redu« vse v velikem neredu in zmeda človeških vrednot. Jean, pošiljam ti še zadnjo sodno odločbo, ki je tako hudo absurda, da te prosim, da jo posreduješ kraljevskemu

advokatu, ki naj nanjo napiše pritožbo in ugovor, saj mi obeta še dodatne štiri mesece »zapora« za nekaj, česar res nisem zakrivil in so poimenovali »zalezovanje«. Kot nesojenega polbrata te prosim, da prebereš in poskrbiš, da se mi tole bizarno mučenje v zaporu konča prej, kot je potrebno, zakonito in humano. Vem pa, da se tudi tvoje borbe za Kralje ulice nadaljujejo z nezmanjšano intenziteto in da se te v naši bizarni družbi bizarno množijo vsak dan. Sistem je zgrešil vse smeri razvoja in ne ve, ali bi poletel na desno ali levo, gor ali dol.

V samostanu molim in meditiram tudi zate in vse tvoje prijatelje varovance ter tvojo ekipo. Prosim, pridi kmalu na obisk in mi tako pomagaj pri premestitvi v odprti režim zapora v Rogozi in nato dokončanju kazni na probaciji oziroma prek del v splošno korist v okviru Društva Kralji ulice. Hvala lepa za vse in te pričakujem tukaj v Mariboru.

MantaQi-Chi Miyagi-BenQxy

SLADKO BREZDOMSTVO

Dober teden pred osemnajstim rojstnim dnevom sem zbolel za nekakšno virozo, kar sredi zime ob spremljajočem stresu bilo nič nenavadnega. Obiskal sem zdravnico, ki mi je brez krvnih preiskav odredila teden dni počitka ter pitje čaja in jemanja Lekadola. V 99 odstotkih podobnih primerov bi bil njen nasvet pravilen in ustrezen. Po tednu dni je viroza res izginila in vrnil sem se v šolo. A nekaj ni bilo v redu. Sprva sem mislil, da gre le za utrujenost po virozi, a po ponovnem obisku zdravnice se je izkazalo, da gre za nekaj zelo resnega.

Ko mi je zdravnica povedala, da imam sladkorno bolezen, je bila moja prva misel: mar nimajo tega le starejši? In tako kot večina laične populacije tudi sam nisem razlikoval med SB tipa 1 in med SB tipa 2 ter nisem vedel, da gre v bistvu za dve povsem različni bolezni, ki imata podobni imeni. »Moj tip« – inzulinsko odvisni tip 1 – je veliko hujši in se najpogosteje pojavlja pri majhnih otrocih, tako da sem bil za to obliko bolezni v bistvu že malo star, ne premlad.

Sledila je nujna vožnja z rešilcem v Ljubljano, saj je vrednost krvnega sladkorja 53 mmol/L že zelo življenje ogrožajoča. Hospitaliziran sem bil na pediatrični kliniki, takrat še na Vrazovem trgu. Prvih nekaj dni sem bil telesno tako slaboten, da sploh nisem razmišljal o tem, kaj se je zgodilo in kako naprej. Nobena bolezen, sploh taka neozdravljiva, ni prijetna. A navkljub mladosti sem se z dejstvom spoprijel pokončno. Morda bi se tudi jaz lahko zasmilil samemu sebi in se zatekel v samopomilovanje, a mi je naključje to pravico vzelo že takrat v bolnici. Temu naključju je bilo ime Klara. Še do danes eno najbolj prisrčnih in človeških bitij, kar sem jih kdaj srečal. Štiri leta je bila takrat stara. Na istem oddelku sva bila zaradi iste težave z diabetesom. To je bila tudi moja edina zdravstvena težava, njena še zdaleč ne edina niti najhujša. Downov sindrom, celiakija, diabetes, huda srčna okvara in ne vem kaj še.

Pred večerjo smo pacienti v ordinaciji prejeli inzulin. Ker sem ravno postal polnoleten, so me učili, kako si zdravilo apliciram sam. Pri mlajših so to počele medicinske sestre. Bil sem ravno sredi apliciranja, ko je ena od sester poklicala Klaro »pridi, ti bomo dali pikico«. In čez nekaj trenutkov ta prečudoviti otrok priteče s tako vneto in takim nasmehom, kot da jo čaka šlepar, poln kinder čokolade, in ne injekcija. Nastavi roko, dobi pikico in odhiti z enakim nasmehom, s katerim je prihitel. Kako naj se jaz, korenjak pri osemnajstih, obremenjujem zaradi ene težave, ko pa se tako malo, krhko in neobgljeno dete s hujšimi težavami spoprijema pogumno in z nasmehom?

In tudi kasneje, ko so se moje težave zaradi neurejenih družinskih razmer zaostrovale in kopičile, saj sem bil po končani srednji šoli praktično brezdomec brez možnosti študija, sem velikokrat pomislil na tisti nasmeh, ki mi je pomagal preživeti prva dva tedna življenja s sladkorno boleznijo. Tako sem se kljub bolezni uspešno spopadal s težavami in tudi težavam navkljub sem ustrezno skrbel za svojo bolezen. Potem se je pa zgodilo. Nabralo se mi je preveč

težav, sam nisem zmogel več in sem potreboval pomoč. Žal sem se obrnil na napačen naslov, na psihiatra. Namesto pomoči sem dobil zlorabo in posilstvo z zdravilom, neprimernim za diabetike.

Že zaradi sladkorne bolezni sem bil stigmatiziran. Po prejemu »značke« psihičnega bolnika pa je stigma eksponentno narasla in moje življenje je postalo nemogoče. Že pred brezdomstvom se je moje življenje zaradi bolezni precej otežilo in sploh spremenilo. Stigmatizacija, težja zaposljivost, ko je bolno telo, trpi tudi psiha, in tudi finančno je taka bolezen kar zalogaj. Kot brezdomec imam pa seveda še veliko težjo nalogo: skrbeti za svojo bolezen. Zaradi neurejenega socialnega statusa sem praktično brez človekovih pravic, predvsem ker mi sistem odreka pravico do dela, ne prizna pa mi pravic invalida.

Sladkorna bolezen je težka, zahrbtna in skrb zanjo zahteva veliko energije in discipline. Eden najbolj negativnih dejavnikov, ki delujejo na njo, je stres, ki ga je v današnjem svetu ogromno. Za najbolj preprost in točen opis življenja z diabetesom rad uporabim primerjavo, da je enako, kot bi ob vsem, kar počneš v življenju, moral zraven še s »tapkanjem« v zraku ves čas držati balonček.

Brezdomstvo ti pri življenju z diabetesom prinese še dodatne težave, ki jih tisti z domom nimajo. Te so predvsem dostopnost do zdravnika, kje shranjevati zdravila in pripomočke, dostop do ustrezne prehrane, seveda pa se eksponentno poveča tudi stopnja stresa, ki pa sladkorju najbolj škoduje. Nekajkrat sem se kot brezdomec zaradi omenjenih težav že znašel na urgenci v kritičnem stanju in okrevanje na diabetološkem oddelku. Zaradi značke psihičnega bolnika in »strokovnjakov« v našem zdravstvenem sistemu pa sem se nekajkrat v kritičnem stanju zaradi iztirjenega diabetesa znašel na psihiatriji. Najbolj neprijeten dogodek se mi je zgodil v Kranju. Ko sem moral zapustiti zavetišče, so moji pripomočki za injiciranje ostali za zaprtimi vrati. Odšel sem v dežurno lekarno, saj sem vedel, da zastoj delijo testne iglice. Po 20-minutnem prerekanju, ko so trdili, da mi jih lahko le prodajo, sem jih le dobil. Nato sem uvidel, da mi jih niso želeli dati, ker so mislili, da sem narkoman in potrebujem igle. To ni bilo ne prvič ne zadnjič, ko sem bil zaradi svojega diabetesa označen za narkomana.

Kljub vsem tegobam, ki mi jih prinaša sladkorna bolezen, pa nanjo gledam kot na blagoslov, saj je del mene in sem tudi zaradi bolezni postal oseba, kakršna sem. Če se primerjam z normalnimi in zdravimi, ne morem biti drugega kot hvaležen za bolezen. Tak kot sem, sem si včasih in sem prekleto ponosen nase. Če bi pa bil zdrav in normalen ter bolj podoben njim, se mi pa zdi, da si ne bi bil preveč všeč. Pred sladkorno sem sicer bil zdrav, s ponosom tudi povem, da nikoli povsem »normalen«, in se zato dobro zavedam razlike med zdravimi in bolnimi. Največja razlika je, da ima zdrav človek na tisoče problemov in želja, bolan pa le eno.

Čuri

BREZDOMKA 13

»Danes bomo izvedeli spol,« nama je rekla zdravnica. Vseeno mi je bilo za spol. Najpomembnejše je bilo, da bo zdrav. Nadaljevala je: »Začetna ocena tveganja je bila sicer slaba, ampak predvsem zaradi vaše starosti. Dobili smo še dodatne izvide, in ti so zelo dobri.« Tveganje za psihično ali fizično prizadetost je bilo majhno, kljub dejstvu, da sem imela 34 let. Na ekranu se je pokazala majhna pikica, in ko jo je zdravnica približala, si videl roke, noge, pet prstkov, obraz in lulčija. »Čestitam, fantka bosta dobila.«

Ne znam opisati občutkov, ki so me prevzeli. Neverjetno hvaležna sem bila, da je fantek in da ni punčka. Oddahnila sem si, očitno sama sebi nisem priznala, da si želim fantka. S punčkami je več dela in sitnosti, fantje pa so preprostejši, sem si mislila. In tudi na Petrovem obrazu sem videla, da mu je bilo zelo všeč, da prihaja fantek.

»Mali Peterček bo, sem ti rekel,« se je nasmejal in nasmešek mu še med spanjem verjetno ni izginil z lica. Tako srečna skupaj še nikoli nisva bila. Verjela sem, da bo dober oče, in vedela sem, da bom dobra mama. Dobila sva slikico, ki sem jo s ponosom kazala vsakomur in me je spremljala, kamor sem šla. In tako se je nadaljevalo celo nosečnost, vsi izvidi so bili odlični, oba sva bila zdrava in brez težav.

Vsake toliko časa pa se je nad mano pojavil temen oblak. Vem, da je bil Peter presrečen, da bo oče, ampak imela sem občutek, da se nekako ni dobro spoprijel z vlogo, ki ga čaka. V službi so ga dražili, in ker je bil to njegov prvi otrok, ni vedel, kaj naj sploh verjame. Delali so v tujini in samo za vikende je hodil domov. V petek je prišel in v nedeljo odšel. Prišel je pod vplivom, nedelja je bila rezervirana za njegovega mačka. Začela sva se prepirati in večkrat je poskušal z abstinenco, ki pa ni bila dolgotrajna. Teren zahteva marsikaj, si v tuji državi, delaš po 12 ur dnevno, zvečer pa fantje povečini pijejo do amena. Še sam ni vedel, kdaj se je zasvojil. Spomnim se sobotnega popoldneva, ko sva šla na jezero. Jaz, kar visoko noseča, in on, pijan.

»Kaja, žal mi je, zavedam se resnosti situacije in ni mi vseeno.« Prosil me je, naj mu pomagam, da noče tako naprej. Rekla sem mu, da ga imam rada takšnega, kot je, in da ga ne mislim spreminjati. Lahko sem samo za zgled in delam na sebi, njegovega dela pa jaz ne morem in niti nočem opraviti.

»Nisem tvoja mama, da ti bom govorila, kaj in kako. Poznam te in prepričana sem, da veš, kaj je prav. Vedno sem se bala, da bo otrok odraščal z alkoholom, in kaže ravno na to.«

Kar malo jezna sem bila. Pri sebi pa sem naredila načrt. Ne bom dopustila, da mi alkohol uniči družino. Mojo družino. Tako sem ga med tednom v elektronskih pismih bodrila in mu stala ob strani, tudi če me je za vikend razočaral. Nato pa sem ga začela spraševati, kako vidi sebe kot očeta in ali si želi, da bo otrok gledal in poslušal prepire, tako kot sem to morala jaz. V vsakem pogovoru o tej temi sem ga opominjala na malo punčko Kajo, ki je stala nekje v kotu in vsa prestrašena jokala. Želela sem doseči, da bi se videl skozi oči majhnega otroka, in ga spraševala, če želi, da ga bo sin gledal kot alkoholika. Bo tak vzor? Bo takšna glava družine? Oče mora družino povezovati in ne razdvajati. Biti mora hrbtenica družine, njena skala. Ampak



Foto: Alexas Fotos

Peter me očitno ni jemal dovolj resno, saj je vedel, da ga ljubim, in mi je obljubljal, da bo nehal, ko se otrok rodi.

Dober mesec dni pred porodom sem prekinila stike z mamo, ker se je napila, ko sva bila na obisku. Tisti dan se je potem tudi Peter in me pod vplivom peljal iz Maribora domov. Bila sem jezna na oba. Prav egoistično sta ravnala. Spraševala sem se, če jima je sploh mar zame. Ampak ker sta vedela, da je vse v redu, sta si privoščila.

Datum poroda sem imela določen na koncu novembra, meni pa se je že v začetku oktobra odlučil čep. Seveda so me takoj poslali v celjsko porodnišnico. V prvih nekaj dneh so opravili preglede, in ko so me konec tedna želeli poslati domov, mi je po večerji naenkrat otekla voda. Zvoka, ko mi je počil mehur, ne bom pozabila nikoli. Za hip sem se ustrašila, da je kri in da je kaj narobe, ampak ko sem pogledala dol, sem videla vodo. Šla sem pod tuš in vedela, da gre zares.

Do tistega četrtka niti nisem dobro vedela, kaj je bolečina. Večerjala nisem skoraj nič, ker so bili za večerjo štruklji in jih ne maram. Če bi vedela, kaj me čaka ponoči, bi jih pojedla. Celo noč namreč nisem spala, hodila sem gor in dol po sobi in po hodniku ter javkala od bolečin. Ob treh ponoči sem bila že tako utrujena, da bi takoj zaspala, ampak bolečina mi tega ni pustila. Ulegla sem se za nekaj minut, ampak mi položaj ni ugajal, pomirjala me je le počasna hoja. S Petrom sva se slišala ravno pred večerjo in nisem ga hotela buditi in tarnati o bolečih krčih, ki so me napadali v intervalih. Danes obžalujem med drugim to, da nisem nočni sestri rekla, da sem lačna. Kdor jezika špara, kruha strada, in to vem iz prve roke. Bila je dolga noč, najdaljša v mojem življenju. Popadki so se krepili in bili vedno pogostejši. Začela sem jokati zaradi bolečine. Ura se je bližala šesti zjutraj, jaz pa sem lačna in neprespana v groznih bolečinah obležala na postelji, na katero me je spravila sestra, ki je ob šestih začela izmenjo. Priklopila me je na aparature in oddahnila sem si. Vedela sem, da jih bo aparat opozoril v primeru težav. Videli so pogostost popadkov in me poslali v porodno sobo, ki je bila nadstropje višje. Spremljala me je sestra, ki me je nato prosila, da se grem pred porodom še enkrat oprhat. Ne bom pozabila tistega pomarančnega vonja gela za tuširanje, ki me je za hip malo pomiril in preusmeril misli. Še dobro, da nisem vedela, kaj me čaka.

Kaja Tomič

ZAHVALA

PODJETJU NEUROTH SLOVENIJA SE ISKRENO ZAHVALJUJEMO, DA SO GLUHONEMI ČLANICI NAŠEGA DRUŠTVA BREZPLAČNO IZMERILI SLUH IN JI UREDILI APARAT PO MERI. PRVIČ V ŽIVLJENJU SLIŠI IN JE PRESREČNA. V ISTI SAPI GRE OMENITI TUDI SESTRE USMILJENKE, KI SO PORAVNALE DEL NASTALIH STROŠKOV.

KRAVŽLJANJE MOŽGANOV

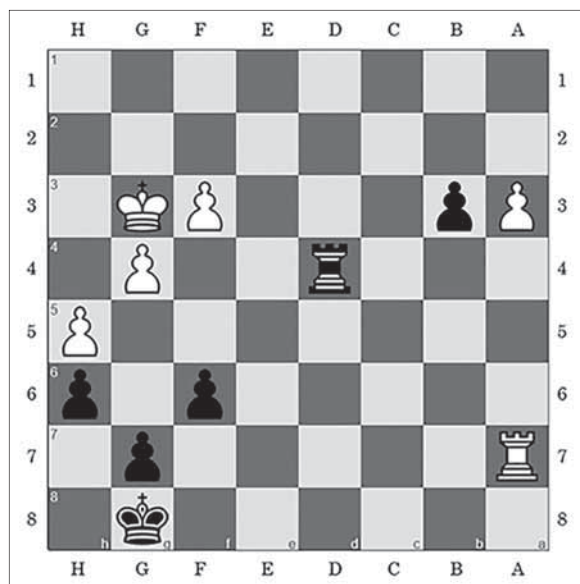
Rob Bertholee (NL) – Judit Polgar (HU), šahovski turnir OHRA-B, Amsterdam, Nizozemska, 1. 8. 1990.

Na vrsti je črni. Poiščite najboljši potek potez. Beli izgubi igro.

Jean Nikolič

Standardni algebrski šahovski zapis:

pijon/kmet – brez oznake, S – skakač, L – lovec, T – trdnjava, D – dama, K – kralj, x – jemanje figure, + – šah, ++ – mat, O-O – mala rokada, O-O-O – velika rokada, = – remi/ponudba remija, e. p. – en passant (kmetovo jemanje mimogrede).



REŠITEV JE OBJAVLJENA NA STRANI 34.

032
KRALJI
ULICE

KOMENTARNICA: 030 323 128

DRAGE BRALKE IN BRALCI, KER VEMO, DA VČASIH KAKŠNO MNENJE ZBEŽI Z OBZORJA, ŠE PREDEN PRIDEMO DO SVINČNIKA IN PAPIRJA OZIROMA STOLA PRED EKRANOM V VIRTUALNI SVET, IN KER JE MOBILNI TELEFON VEČINOMA NAŠ TESNEJŠI SODELAVEC, SMO ODPRLI KOMENTARNICO. V NJEJ OBJAVLJAMO VAŠE POHVALE, PRIPOMBE, PREDLOGE IN VTISE. OB VSAKRŠNI URI JIH LAHKO POŠLJETE NA TELEFONSKO ŠTEVILKO 030 323 128, NA UREDNISTVO@KRALJIULICE.ORG ALI NA NAŠ FACEBOOK PROFIL. VABLJENI H KOMENTIRANJU!



E-sporočilo, 17. 7. >> Pozdravljam vašo gospo, ki je zelo prijazna. Danes sem prvič kupila vaš časopis pred Lidlom Trebnje. Gospa je močnejše postave in ima daljše, v čop spete sivočrne lase. Sem rekla, da bom enkrat kupila, in je zanimiva revija. Gospa mi je trikrat rekla hvala, da me je kar pri srcu stisnilo, koliko malo je treba, da človeku polepšam dan. Ko jo vidim naslednji mesec v Trebnjem, ponovno kupim vaš časopis. Lepo vas pozdravljam. M

SMS, 2. 8. >> Pozdravljeni! V dobi interneta je sploh čudno, da kdo vzame v roke časopis. Moram povedati, da berem samo vašega! Super ste! Zgodbe me vsakokrat presunejo in vsakič se zamislim ... Vsak izmed nas bi lahko bil na tem mestu. Vsem vse dobro in lep pozdrav! Erika

SMS, 10. 8. >> V avgustu sem časopis v Novem mestu po dolgem času spet zagledala in ga kupila od prijaznega mladeniča #1009, nato pa ga doma v naslednjih dneh prebrala od prve do zadnje strani. Navdušile so me vaše pripovedi (Se zgodi), globina, način razmišljanja, iskrenost, vedrina in optimizem. In še marsikaj bi lahko našla. Hvala vsem, ki dovolite, da pokukamo v svet vaših misli, domišljije, da nas učite svet naše realnosti gledati z bolj odprtimi očmi in srci. Lepo se je bilo družiti z vami! Pozdrav Irena

NEVID(e)NA LUBLANA

Vodniki in vodnice z brezdomno izkušnjo vam preko pripovedovanja zgodb predstavimo večplastnost brezdomstva in svoje izkušnje z ulice. Govorimo zgodbo o mestu, o sebi in o brezdomstvu.

Pohod poteka v manjših skupinah 3-10 oseb, kar udeležencem omogoča varen prostor, kje lahko vprašajo tisto, kar jih že dolgo zanima, a si do sedaj niso upali. Traja 1,5-2 uri. Prispevek za turo po osebi znaša 8 evrov za dijake, študente, upokoјence in nezaposlene ter 10 evrov za zaposlene. Možne so tudi individualne ture za katere prispevek znaša 15 evrov.

Za prijavo nam pišite na: tured@kraljiulice.org ali na Facebook Nevidena Lublana



Pridružite se nam pri odkrivanju drugačne Ljubljane!



OGLASNA DESKA

Izšel je drugi slovenski prevod knjige Willa Halla z naslovom Vodnik za opuščanje uporabe psihiatričnih zdravil v skladu z načeli zmanjševanje škode. Zanimirani jo lahko kupite po ceni 3 € na sedežu društva Pražakova 6 v Ljubljani, ali jo naročite po ceni 5 € po pošti.

V društvu Kralji ulice sprejemamo hrano za naše brezdomne pse. Bo zelo dobrodošla! Hvala!

Če želite objaviti svojo življenjsko zgodbo, nam jo lahko pošljete na urednistvo@kraljiulice.org ali nas pokličete na 030 323 198.

Športna sekcija Kralji ulice vas vabi vsak torek 15.30–16.30 v Športni center Triglav za Bežigradom (balon) na nogometno urico. Vsi dobrodošli!

Društvo Kralji ulice se v mesecu juliju zahvaljuje:

- pekarni OSEM za pekovske izdelke,
- slaščičarni ZVEŽDA za slaščice,
- fotostudiu FOTO GRAD za pet kupončkov za fotografiranje,
- fotostudiu FOTO TIVOLI za pet kupončkov za fotografiranje,
- društvu LAJKA za hrano za pse in mačke,
- NK OLIMPIJA za vstopnice,
- društvu BIOEXO za hrano,
- FALCON produkciji za okusne prigrizke in higienske pripomočke,
- KINODVORU za vstopnice,
- FESTIVAL LJUBLJANA za vstopnice,
- društvu LEPE TAČKE za hrano za pse in mačke,
- RDEČEMU KRIŽU SLOVENIJE za sanitetni material,
- ANIMAL ANGELS za kritje stroškov veterinarskih storitev in

– vsem dobrim ljudem za oblačila, obutev, hrano in božična darila. Se priporočamo za naprej.

NAGRADNA KRIŽANKA

Iskrene čestitke nagrajenkam in nagrajencema pravilno rešene julijske nagradne križanke. Štiri knjige *Novi svet*, zbirka poezije in proze KU prejmejo: Marjanca Grm iz Dobrnič, Rajko Djokič iz Pirana ter Romanca Gajšek in Viktor Erjavec iz Ljubljane.

033
KRALJI
ULICE

Delovanje našega društva lahko podprete tudi tako, da nam namenite 1 odstotek dohodnine, ki vam jo država odmeri za preteklo leto. To storite s spodnjim obrazcem, ki ga izpolnite in

pošljete na pristojni urad FURS (v Ljubljani je naslov: Davčna ulica 1, 1000 Ljubljana). Hvala!

PODATKI O DAVČNEM ZAVEZANCU:

(ime in priimek davčnega zavezanca)

(podatki o bivališču: naselje, ulica, hišna številka)

(poštna številka, ime pošte)

Davčna številka

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(pristojni finančni urad)

EVTANAZIJSKA DEBATA

ŽIVI IN PUSTI UMRETI!

SALE #026

ZAHTEVA za namenitev dela dohodnine za donacije

Ime oziroma naziv upravičenca	Davčna številka upravičenca								Odstotek (%)
Društvo za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice	2	3	9	5	6	0	4	6	1%

V/Na _____, dne _____

podpis zavezanca/ke

NAGRADNA KRIŽANKA: MOJ UŽITEK NA DOPUSTU

034
KRALJI
ULICE



EDEN NAJBOLJ TIPICNIH SREDNJE- VEŠKIH GRADOV NA SLO- VENSKEM	GLAS PRI STRELU	ORGAN VIDA	URO BREZ SO- GLASNIKA AVTORICA RO- MANA REBECCA (DAPHNE)		IME HRVAŠKE PEVKE JUVAN	POSODA ZA MOLZO, GOLIDA	AVTOMOBILSKA OZNAKA KIKINDE SLANO JEZERO V KAZAHSTANU		BRIT. BOKSAR (RICHARD, 1973-2012)	MARTIN LANDAU	PRETIRANO VESTNI URADNIKI	IME ALPSKE SMUČARKE BUČIK
							PRIPOMBA, OPOMBA					
OBLAST, KI ZASEDE TUJO DEŽELO							RUSKI KAPELNIK (BORIS GRIGORJEVIČ 1931-20129)					
VESELOIGRA, GLEDALIŠKA IGRA VESELE ŠALJIVE VSEBINE							POD					
							GLAVNI VEZNIK					
MANJŠA SLADKO- VODNA RIBA OLIVNO ZELENE BARVE S TEMNEJŠI- MI LISAMI	PRI GRŠKEM TEMPLJU PROSTOR NA HRBTNI STRANI CELE	RUS. MESTO BLIZU UFE DEL RUSKE F. Z GLAVNIM M. ELISTA			ILIRIZEM							
					UMBERTO ECO							
							SPOZNAVNA TEORIJA					
					UROŠ LUBEJ		ZIMZELENA BILKA					
MRTVAŠKI ODER					IME NEK- DANJE IGRALKE BEGOVIČ ALFI NIPIČ		FRANC MIHELČ					
IME HRV. PUNTARJA GREGORIČA (1520-1574)					IVAN LAH		ALDEHID OCETNE KISLINE					
KRATKA, SMEŠNA ZGOBICA							JUDOVSKO Ž. IME NEKD. GOLMAN (VLADIMIR, 1928-2014)					
DELI ŽELEZNI- ŠKIH PROG					BRAZILSKI PLES V 80. LETIH 20. ST. PEVKA KOVAČIČ							
OLGA KACJAN			IME IGRALKE THURMAN AUSTRALIAN NATIONAL LINE			ANITA EKBERG		MAVRAH				
								IVO ANDRIČ				
DVOGOVOR						LUKA V LA- BRADORJU (anagram: NINA)						
NIMFA, PRVA PARISOVA ŽENA						NEMŠKI SKLADATELJ IN PIŠEC (FELIX, 1853-1913)						
ANTOCIANSKI GLIKOZID V OSTROLIST- NEM SLE- ZENOVCU						ANTON AŠKERC		DOBER DOSEŽEK				

DRAESEKE Max – nemški skladatelj, MALVIN – glikozid v ostrolistnem slezenovcu, TEVLIN Boris Grigorjevič – ruski dirigent

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Rešitev šahovske uganke: 1. Tb4, axb4; 2. b2, Td7;
3. b1=D.

NAGRAJENCI_KE SO OBJAVLJENI NA STRANI 33.

Pravilno izpolnjeno križanko pošljite do konca tekočega meseca na urednistvo@kraljiulice.org ali na naslov Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana. Štirim izžrebanim bomo podelili knjigo *Novi svet, zbirka poezije in proze KU*.



BY MILOŠ

Adis: »Za terensko fizioterapijo
se iskreno zahvaljujem Matjažu
in Noemi.«

